

Adoptionsnævnets årsberetning 2003

Adoptionsnævnets årsberetning 2003
København 2004

Adoptionsnævnet
Æbeløgade 1
2100 København Ø

ISSN 1601-7854

Grafisk tilrettelæggelse: Birger Gregers MDD, Frederiksberg

Tryk: a:s Holbæk Ekspresstrykkeri

Indhold

Forord 7

1. Nævnets etablering, sammensætning og sekretariat 9

- 1.1. Nævnets medlemmer 10
- 1.2. Sekretariatet 11
- 1.3. Adoptionsnævnets børnelæger 12
- 1.4. Øvrige aktører på adoptionsområdet 12

2. De amtskommunale adoptionssamråd 12

- 2.1. Klageadgangen 15
- 2.2. Klager i 2003 16
- 2.3. Nævnets afgørelser i 2003 17
- 2.4. Principielle afgørelser i 2003 18
- 2.4.1. Nævnets praksis i forbindelse med dispensation efter § 6, stk. 2, nr. 1, i godkendelsesbekendtgørelsen (reglen om »noget yngre«) 19
- 2.4.2. Nævnets praksis i helbredssager i 2003 20
- 2.4.3. Nævnets praksis i andre sager i 2003 25
- 2.5. Sagsbehandlingstider i Adoptionsnævnet 30

3. Danske bortadoptioner 31

- 3.1. Antal godkendte ansøgere og danske børn til bortadoption 31
- 3.2. Proceduren ved anvisning af danske børn 32

4. Vidensindsamling og forskning 35

- 4.1. Støtte til ISS/IRC 35
- 4.2. Støtte til konkrete projekter 35
- 4.3. Behandlerkonference vedrørende adoption 36
- 4.4. Indsamling af statistik 36
- 4.5. Andre initiativer 36

5. Nævnets tilsynsvirksomhed i 2003 37

- 5.1. Tilrettelæggelse af tilsynet i 2003 37
  - 5.1.1. Tilsyn med organisationernes behandling af matchingforslag 37
  - 5.1.2. Tilsyn med organisationernes virksomhed i udlandet 38
    - 5.1.3. Tilsynet med adoptionssamrådene 39
  - 5.2. Indberettede sager fra organisationer og samråd 39
    - 5.3. Indkaldte matchingsager 41
      - 5.3.1. Matchingsager fra Indien 41
      - 5.3.2. Matchingsager fra Thailand 43
    - 5.4. Indkaldte godkendelsessager 45

6. Nationale aktiviteter 49

- 6.1. Rådgivning i forbindelse med matchingforslag 49
- 6.2. Landsmøde for amterne 50
  - 6.3. Andre møder 50
    - 6.3.1. Med amterne 50
    - 6.3.2. Med organisationerne 51
    - 6.3.3. Med kursuslederne for de adoptionsforberedende kurser 51
  - 6.4 Deltagelse i diverse arbejdsgrupper 51
    - 6.4.1. Opfølgingsgruppen vedrørende de adoptionsforberedende kurser 51
    - 6.4.2. Opfølgingsgruppen vedrørende Haagerkonventionen 52
      - 6.4.3. Adoptionsgruppen 52
    - 6.4.4. Arbejdsgruppen vedrørende udformningen af en abstrakt godkendelse som adoptant 52
  - 6.5. Nævnets hjemmeside 52

7. Internationale aktiviteter 53

- 7.1. Seminar om internationale adoptioner i Skandinavien 53
  - 7.2. Nordisk møde 54
  - 7.3. Møde med filippinsk delegation 54
- 7.4. Uformelt møde mellem Nordic Adopion Council og de nordiske centralmyndigheder 54
  - 7.5. Nævnets rejse til Thailand 55
  - 7.6. Europæisk adoptionsmøde i Monaco 55
  - 7.7. Besøg i Holland 56

8. Nøgletal om internationale adoptioner	57
8.1. Hjemtagne børn	57
8.2. Afgørelser om godkendelse som adoptant	58
8.3. Fase 1	60
8.3.1. Dispensation fra alderskravet	60
8.3.2. Dispensation fra samlivskravet	61
8.3.3. Specialundersøgelser i fase 1	61
8.3.4. Afslag i fase 1	63
8.3.5. Sagsbehandlingstider i fase 1	63
8.4. Fase 2	65
8.5. Fase 3	65
8.5.1. Godkendelsens indhold	66
8.5.2. Specialundersøgelser i fase 3	67
8.5.3. Sagsbehandlingstider	67
8.6. Matchinger	70
8.6.1. Amterne	70
8.6.2. De formidlende organisationer	74

9. Praktiske oplysninger 79

Ordforklaring 81

Forord

2003 har været endnu et travlt år for Adoptionsnævnet. Adoptionsnævnet har været involveret i en række større og mindre initiativer på adoptionsområdet i både ind- og udland. Adoptionsnævnet har i 2003 målrettet tilsynet med både de amtslige adoptionssamråd og med de formidlende organisationer.

I vores tilsyn med samrådene har vi i 2003 valgt at indkalde sager fra to amter. De to amter blev i første omgang udvalgt, fordi de gennem en 6-årig periode har haft en henholdsvis højere og lavere godkendelsesprocent end landsgennemsnittet. Ud over at se på den generelle sagsbehandling i disse amter var det således også hensigten at vurdere, hvorvidt de to samråd i deres bedømmelse af ansøgere forekom urimelig strenge eller lempelige. Nævnet har på baggrund af en gennemgang af de indkaldte sager ikke fundet, at dette er tilfældet.

For så vidt angår tilsynet med de formidlende organisationers virksomhed i udlandet har nævnet bl.a. indkaldt matchingsager fra de to organisationer med børn fra Indien. Indien er – som et af de større samarbejdslande – et naturligt land at

målrette tilsynet mod. Formålet med tilsynet var navnlig at vurdere, om nævnet var enig med de formidlende organisationer i vurderingen af børnene. Som det fremgår af beretningen, var dette tilfældet i langt de fleste sager. Nævnet gjorde endvidere en række iagttagelser vedrørende de indiske adoptivbørns vægtforhold.

Nævnet har i 2003 også gennemgået en række matchingsager vedrørende børn fra Thailand, og nævnet foretog i 2003 ligeledes en tilsyns- og informationsrejse til Thailand.

Tidligere udgav nævnet både en publikation med statistiske oplysninger og en årsberetning. Vi har i 2003 valgt at inkorporere statistiske oplysninger i årsberetningen. Håbet er, at det på denne måde bliver lettere at danne sig et overblik over centrale oplysninger på adoptionsområdet.

Vibeke Rønne

Formand for Adoptionsnævnet

Nævnets etablering, sammensætning og sekretariat

Adoptionsnævnet er et uafhængigt klageorgan, der er nedsat af justitsministeren.

Nævnet består af en formand og ni andre medlemmer. Til nævnet er knyttet et selvstændigt sekretariat.

Adoptionsnævnet blev oprettet i 1976 som klagemyndighed i forhold til de amtskommunale adoptionsråd, der samtidig blev oprettet.

Justitsministeren har fastsat en forretningsorden for Adoptionsnævnet.

Adoptionsloven § 25 b, stk. 1:

Adoptionsnævnet består af en formand og et antal andre medlemmer. Formanden skal være dommer. I behandlingen af hver klagesag deltager mindst 5 medlemmer, herunder formanden eller et medlem, der opfylder betingelserne for at kunne være formand for nævnet. Nævnets afgørelse træffes ved flertal. Ministeren for familie- og forbrugeranliggender fastsætter forretningsordenen for nævnet.

Med ændringen af adoptionsloven pr. 1. januar 2000 blev nævnet tillagt en række nye opgaver, og nævnets opgaver vedrører nu følgende tre hovedområder:

- 1 Adoptionsnævnet behandler klager over afgørelser, der er truffet af adoptionssamrådene eller organisationerne. Det drejer sig navnlig om klager over et samråds afslag på en ansøgning om godkendelse som adoptant og klager over en formidlende organisations behandling og vurdering af en matchingsag. Endvidere behandler Adoptionsnævnet klager over samrådene og samrådssekretariaternes sagsbehandling i forbindelse med afgørelse af konkrete sager.
- 2 Adoptionsnævnet fører tilsyn med henholdsvis adoptionssamrådene og de formidlende organisationer. Tilsynsvirksomheden med samrådene består navnlig i at sikre en ensartet praksis på området. Adoptionsnævnet fører endvidere tilsyn med de formidlende organisationer, dels med organisationernes behandling af matchingsager, dels med organisationernes virksomhed i udlandet.
- 3 Nævnet indsamler, bearbejder og formidler viden om adoptionsområdet såvel på nationalt som internationalt plan.

Herudover er det nævnets opgave at anvise danske børn til godkendte ansøgere. Når et dansk barn ønskes bortadopteret, er det således Adoptionsnævnets opgave blandt de ansøgere, der er godkendt til adoption af dansk barn, at vælge de

ansøgere, der skønnes bedst egnede til at adoptere det pågældende barn.

Endvidere udpeger Adoptionsnævnet et antal børnelæger, som har til opgave at rådgive ansøgere, der har fået bragt et barn i forslag fra udlandet, se nærmere afsnit 1.3. nedenfor.

1.1. Nævnets medlemmer

Adoptionsnævnet består af en formand, en næstformand og 8 medlemmer. Formanden og næstformanden er jurister. Fire af nævnets medlemmer repræsenterer lægelig fagkundskab – pædiatri (læren om børnesygdomme), intern medicin (læren om medicinske sygdomme hos voksne), psykiatri og børne- og ungdomspsykiatri – ét medlem er psykolog, ét medlem er socialrådgiver og 2 medlemmer er lægmedlemmer.

Nævnetsmedlemmerne udpeges for en periode på fire år og er senest blevet beskikket den 1. april 2000.

Vibeke Rønne

Vibeke Rønne har siden den 1. november 1999 været formand for Adoptionsnævnet. Vibeke Rønne er juridisk kandidat fra Københavns Universitet i 1978 og samme år blev hun ansat i Justitsministeriet. Fra 1989 til 1998 var hun dommer i Københavns Byret, og hun var i den forbindelse i et par år formand for Børn- og Unge Udvalget i Københavns Kommune. Vibeke Rønne har siden 1998 været landsdommer i Østre Landsret.

Michael Jørgensen

Michael Jørgensen har siden den 1. december 2002 været næstformand for Adoptionsnævnet. Han er juridisk kandidat fra Københavns Univer-

sitet i 1978. Han blev i 1979 ansat i Københavns Overpræsidium, i 1983 i Familieretsdirektoratet, i 1986 i Ingeniør-Sammenslutningen og i Landskatteretten i 1987-89. Han har siden 1989 været souschef i Civilretsdirektoratet i tre forskellige kontorer og har fra den 1. december 2002 været konstitueret som kontorchef i Civilretsdirektoratets 4. kontor.

Marie Gammeltoft

Marie Gammeltoft har været medlem af Adoptionsnævnet siden den 1. april 2000. Marie Gammeltoft er cand.psych., specialist i psykoterapi og børnepsykologi og privatpraktiserende psykolog. Hun har tidligere bl.a. været ansat på Spæd- og småbørnspsykiatrisk Afsnit, Børne- og Ungdomspsykiatrisk Afdeling, Bispebjerg Hospital, og var fra 1988 til 2000 tilknyttet Retten i Tåstrup som konsulent i forbindelse med forældremyndighedssager.

Joakim Hoffmeyer

Joakim Hoffmeyer har været medlem af Adoptionsnævnet siden 1. januar 2002. Han er speciallæge i psykiatri og ledende overlæge ved Psykoterapeutisk Center Stolpegård, Psykiatrien i Københavns Amt.

Birgit Skov Jensen

Birgit Skov Jensen har været medlem af Adoptionsnævnet siden den 1. april 2000. Hun er uddannet socialrådgiver i 1972 og har siden 1993 været direktør for Familie- og kulturforvaltningen ved Grenaa Kommune.

Thure Krarup

Thure Krarup har været medlem af Adoptionsnævnet siden den 1. august 1997. Thure Krarup er dr.med. og overlæge på Medicinsk Afdeling F, Amtssygehuset i Gentofte. Han

er speciallæge i intern medicin, medicinsk endokrinologi og medicinsk gastroenterologi og har været formand for Dansk Endokrinologisk Selskab.

Birgitte Marner

Birgitte Marner har været medlem af Adoptionsnævnet siden den 1. april 2000.

Birgitte Marner er speciallæge i pædiatri og privatpraktiserende speciallæge. Hun var fra 1992 til 2000 ledende overlæge på Amager Hospital, pædiatrisk afdeling.

Peter Teilmann

Peter Teilmann har været medlem af Adoptionsnævnet siden den 1. april 1984. Peter Teilmann er speciallæge i børne- og ungdomspsykiatri og var frem til 1. august 2002 overlæge ved Psykiatrisk Sygehus i Hillerød, Børne- og Ungdomspsykiatrisk afdeling.

Peter Teilmann fratrådte sin stilling i Adoptionsnævnet pr. 1. april 2004. I stedet er Lisbeth Kortegaard indtrådt som medlem. Lisbeth Kortegaard er speciallæge, ph.d. i børne- og ungdomspsykiatri.

Jens Ringberg

Jens Ringberg har været medlem af Adoptionsnævnet som lægmedlem siden den 1. april 2000. Han er journalist og arbejder på Radioavisens Christiansborg-redaktion. Jens Ringberg har selv adopteret to børn.

Anette Seidenfaden

Anette Seidenfaden har været medlem af Adoptionsnævnet som lægmedlem siden den 1. maj 1991. Anette Seidenfaden er uddannet ved landbrug og fuldtidsbeskæftiget med landbrugsdrift. Hun er tillige cand.mag. i geografi og russisk og var i en årrække gymnasielærer.

Anette Seidenfaden fratrådte sin stilling i Adoptionsnævnet pr. 1. april 2004. I stedet er Stig Fog indtrådt som medlem. Stig Fog er generalsekretær i Dansk Ungdoms Fællesråd og er uddannet cand. scient. soc. i Public Relations.

Der er desuden udpeget følgende stedfortrædere for nævnsmedlemmerne:

- Direktør i Civilretsdirektoratet *Dorrit Sylvest Nielsen* (stedfortræder for Michael Jørgensen).
- Cand.psych. *Berit Skov Schmitto* (stedfortræder for Marie Gammeltoft)
- Overlæge *Flemming Thusholt* (stedfortræder for Joakim Hoffmeyer)
- Socialrådgiver *Lillian Nielsen* (stedfortræder for Birgit Skov Jensen)
- Overlæge, dr.med. *Sten Madsbad* (stedfortræder for Thure Krarup)
- Overlæge *Troels Lyngby* (stedfortræder for Birgitte Marner)
- Lektor *Lone Zilstorff* (stedfortræder for både Jens Ringberg og Anette Seidenfaden)
- Overlæge *Birgitte Vange* (stedfortræder for Peter Teilmann).

1.2. Sekretariatet

Til den daglige varetagelse af nævnets opgaver er der etableret et sekretariat. Sekretariatet består af følgende medarbejdere:

Anette Hummelshøj

Anette Hummelshøj er sekretariatschef i Adoptionsnævnet. Hun er juridisk kandidat fra 1991 og blev samme år ansat ved Forsvarets Bygningstjeneste. Anette Hummelshøj var i perioden 1993-2000 ansat i Indenrigsministeriet, fra 1995 som kontorchef. Anette Hummelshøj til-

trådte stillingen som sekretariatschef den 1. maj 2000.

Trine Hede

Trine Hede er fuldmægtig i Adoptionsnævnets sekretariat. Hun er kandidat i statskundskab fra 1997 og har desuden tillægsuddannelse fra Danmarks Journalisthøjskole. Trine Hede blev ansat i Civilretsdirektoratet den 1. december 1997 og tiltrådte stillingen i Adoptionsnævnets sekretariat den 1. april 2000.

Under Trine Hedes barselsorlov i 2003 indtrådte *Hanne Kristiansen* i hendes stilling. Hanne Kristiansen er juridisk kandidat fra 1996. Hun har tidligere været ansat ved Folketingets Ombudsmand og var ansat i Civilretsdirektoratet, hvorfra hun var udlånt under Trine Hedes barsel.

Jeanette Tilgreen Christiansen

Jeanette Tilgreen Christiansen er ansat som overassistent i Adoptionsnævnets sekretariat. Hun blev i 1989 udlært ved politiet i Glostrup og var fra 1989 til 2000 ansat i Civilretsdirektoratet. Jeanette Tilgreen Christiansen blev den 1. april 2000 tilknyttet Adoptionsnævnets nævnets sekretariat.

Lene Hesse Rasmussen

Lene Hesse Rasmussen er børnelæge og tilknyttet sekretariatet som pædiatrisk konsulent. Hun er kandidat i medicin fra Københavns Universitet i 1985 og har siden uddannet sig som speciallæge i børnesygdomme. Lene Hesse Rasmussen er i dag overlæge på børneafdelingen, Roskilde Amtssygehus.

1.3. Adoptionsnævnets børnelæger

Som beskrevet ovenfor, udpeger Adoptionsnævnet et antal børnelæger, som har til opgave at

rådgive ansøgere, der har fået bragt et barn fra udlandet i forslag, om barnets helbredsmæssige og psykosociale forhold.

Når ansøgere skal tage stilling til modtagelse af et konkret barn, har de mulighed for at søge rådgivning hos disse uvildige, sagkyndige børnelæger.

Adoptionsnævnet har ansat syv læger til formålet, og ansøgere skal henvende sig til den læge, der dækker det amt, hvor ansøgeren bor. Der henvises til oversigten over Adoptionsnævnets børnelæger i kapitel 9.

1.4. Øvrige aktører på adoptionsområdet

Nedenfor følger en kort gennemgang af de øvrige myndigheder og organer, som eksisterer på adoptionsområdet:

De amtskommunale adoptionssamråd

De amtskommunale adoptionssamråd er nedsat af justitsministeren i medfør af adoptionsloven.

Adoptionssamrådene er placeret ved hver af de 14 amtskommuner og ved København og Frederiksberg kommune. Et samråd består af et medlem med en social uddannelse, en jurist og en læge. Et af medlemmerne skal være medarbejder i amtskommunen (kommunen).

Samrådets medlemmer og stedfortrædere for disse beskikkes af justitsministeren for indtil 4 år af gangen.

Adoptionssamrådet træffer afgørelse om, hvorvidt en ansøger kan godkendes som adoptant.

Undersøgelser- og godkendelsesforløbet ved-

rørende ansøgninger om anonym adoption af udenlandske børn indebærer, at samrådet i fase 1 skal tage stilling til, om ansøgeren opfylder nogle generelle betingelser for at blive godkendt som adoptant. Efter at ansøgerne i fase 2 har fulgt et adoptionsforberedende kursus, tager samrådet i fase 3 stilling til, om ansøgeren også efter en individuel vurdering kan anses for egnet til at adoptere. Samrådet fastlægger samtidig indholdet af ansøgerens godkendelse.

For så vidt angår proceduren i forbindelse med godkendelse til adoption af danske børn henvises til kapitel 3.

Samrådet skal i visse nærmere afgrænsede tilfælde inddrages i forbindelse med, at der bringes et konkret barn i forslag til ansøgeren (dvs. i forbindelse med matchingen).

Amtskommunen

Amtskommunen varetager sekretariatsfunktionen for adoptionssamrådet. Amtskommunen tilvejebringer i den forbindelse de oplysninger, der er nødvendige for, at samrådet kan træffe afgørelse i sagerne, ligesom amtskommunen forbereder sagernes behandling i samrådet i øvrigt. Herudover udfærdiger amtskommunen, når samrådet har godkendt ansøgeren som adoptant til et udenlandsk barn, en rapport om ansøgerens forhold til brug for de udenlandske adoptionsmyndigheder. Endvidere er det efter hjemtagelsen af barnet amtskommunens opgave at videreformidle den kommende adoptants ansøgning om adoptionsbevilling til statsamtet, ligesom amtskommunen er forpligtet til at tilbyde adoptanten hjemmebesøg, dels med henblik på rådgivning, dels med henblik på udfærdigelse af opfølgende plejerapporter til barnets hjemland.

I København og på Frederiksberg varetages de nævnte opgaver af kommunen.

Civilretsdirektoratet

I henhold til adoptionsloven fastsætter justitsministeren regler om godkendelse som adoptant og om adoptionsagers behandling m.v. I praksis varetages opgaverne af Civilretsdirektoratet.

De adoptionsforberedende kurser, der indgår som fase 2 i undersøgelses- og godkendelsesforløbet, tilrettelægges og udbydes af Civilretsdirektoratet.

Civilretsdirektoratet er herudover centralmyndighed i henhold til Haagerkonventionen af 1993 om beskyttelse af børn og om samarbejde med hensyn til internationale adoptioner.

Endvidere meddeler Civilretsdirektoratet autorisation til de formidlende organisationer, og det almindelige tilsyn med organisationerne henhører ligeledes under direktoratet. Tilsynet omfatter bl.a. organisationernes generelle faglige kvalifikationer, økonomiske og organisatoriske forhold samt organisationens fastsættelse og opkrævning af formidlingsgebyrer.

Civilretsdirektoratets hjemmeside findes på adressen www.civildir.dk.

Statsamtet

Statsamtet meddeler opholdstilladelse til børn, der adopteres ved fremmedadoption.

Herudover udfærdiges adoptionsbevillingen altid af statsamtet, når ansøgeren har bopæl i Danmark.

De formidlende organisationer

Organisationerne yder bistand til at skabe forbindelse mellem en godkendt adoptant og et uden-

landsk barn med henblik på adoption og bistand til at gennemføre adoptionen.

Justitsministeren har autoriseret følgende organisationer til at yde adoptionshjælp:

AC Børnehjælp (tidligere »Adoption Center«)
Eckersberggade 17, 1. sal
8000 Århus C
www.a-c.dk

DanAdopt

DanAdopt
Birkerød Hovedgade 24
3460 Birkerød

Landsforeningen Adoption og Samfund

Adoption og Samfund er en forening, som har til formål at skabe de bedst mulige betingelser for adopterede og deres forældre.

Adoption og Samfunds adresse er:

Guldøjevænget 81
5260 Odense S
www.adoption.dk

Nævnets behandling af klagesager

2

2.1. Klageadgangen

I praksis indgives klager over adoptionssamrådenes afgørelser til amtskommunen, der herefter sender klagen til nævnets sekretariat sammen med sagens akter og eventuelle bemærkninger.

Der gælder ikke nogen frist for indgivelse af klage til Adoptionsnævnet.

Adoptionslovens § 25 b, stk. 3:

Et samråds afgørelser i medfør af denne lov kan indbringes for Adoptionsnævnet.

Nævnets behandling af en klagesag sker på grundlag af den undersøgelse, der er foretaget i amtskommunen. Nævnet har dog mulighed for at beslutte, at der – eventuelt ved amtskommunens foranstaltning – skal tilvejebringes yderligere oplysninger.

Alle klager behandles som udgangspunkt mundtligt på et møde. Ansøgeren har mulighed for under mødet personligt at redegøre nærmere for sine synspunkter.

Adoptionsnævnets forretningsorden:

§ 16: Når en klage er indgivet til nævnet, påhviler det sekretariatet at forberede sagen til nævnsbehandling. Sekretariatet skal herunder påse, at sagen er tilstrækkeligt oplyst.

§ 17: Sekretariatet berammer det antal sager til det enkelte nævnmøde, som det under hensyntagen til sagernes beskaffenhed og forsvarlige behandling er tidsmæssigt muligt at medtage.

Når nævnet har truffet afgørelse i en klagesag, meddeles afgørelsen direkte til klageren. Der sendes en genpart af afgørelsen til ansøgerens amtskommune.

Ansøgers klager til nævnet vedrører hovedsageligt:

- Klager over afslag på godkendelse som adoptant
- Klager over samrådenes beslutninger om, at der som led i sagsbehandlingen skal iværksættes yderligere undersøgelser af ansøgere (f.eks. en psykologisk, helbredsmæssig eller psykiatrisk undersøgelse)
- Klager over samrådenes afgørelser om at trække en godkendelse som adoptant tilbage
- Klager over samrådenes eller de formidlende organisationer beslutninger i forbindelse med

matchingforslag (dvs. når der bringes et konkret barn i forslag til ansøgeren)

- Klager over de formidlende organisationers virksomhed i udlandet

Nævnet anser såvel ansøgere som de formidlende organisationer som klageberettigede vedrørende samrådets afgørelser om godkendelse af matchingforslag. Organisationerne vil derfor kunne indbringe samrådets vurdering af et matchingforslag for Adoptionsnævnet, uanset at ansøgeren ikke selv har ønsket at klage over afgørelsen.

2.2. Klager i 2003

I 2003 behandlede nævnet 57 klager over samrådets afgørelser i godkendelsessager.

Adoptionsnævnet behandlede i 2003 5 sager vedrørende enlige ansøgere (9%), mens de øvrige klagesager vedrørte par.

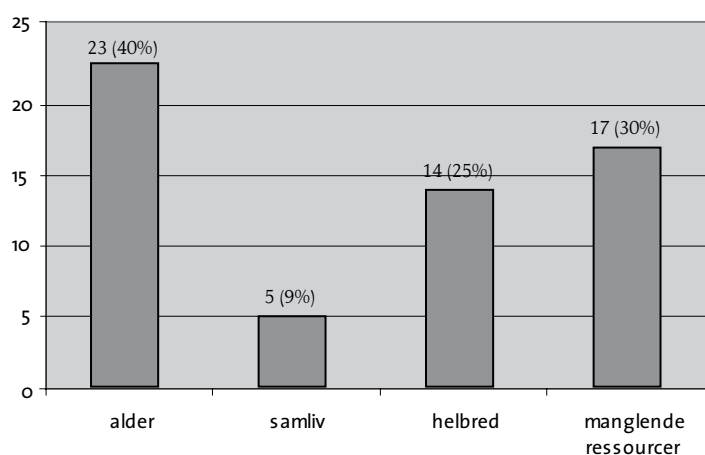
I perioden 1998-2003 behandlede nævnet i alt 298 klager over samrådsafgørelser i godkendelsessager truffet i løbet af de seks år, jf. tabellen nedenfor.

Antal klagesager som Adoptionsnævnet har behandlet over samrådsafgørelser truffet i 1998-2003

	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Københavns Kommune	4	11	2	5	7	8
Frederiksberg Kommune	4	1	0	3	0	1
Københavns Amt	13	6	11	3	7	18
Bornholms Amt	0	0	1	0	0	0
Frederiksborg Amt	2	5	2	5	2	7
Fyns Amt	1	8	6	7	8	5
Nordjyllands Amt	4	5	1	2	3	0
Ribe Amt	2	1	1	1	2	1
Ringkjøbing Amt	1	3	2	3	4	1
Roskilde Amt	2	6	3	6	3	2
Storstrøms Amt	0	1	0	3	1	2
Sønderjyllands Amt	1	1	1	0	0	1
Vejle Amt	2	0	1	1	2	0
Vestsjællands Amt	2	2	0	1	1	2
Viborg Amt	4	1	1	3	1	9
Århus Amt	10	6	5	8	3	0
Hele Landet	52	57	37	51	44	57

Begrundelser for samrådets afgørelser

Figuren ovenfor viser begrundelsen for samrådets afslag i de 57 påklagede sager. Afslagene var enten begrundet i helbredsmæssige forhold, manglende ressourcer eller i, at ansøgerne ikke opfyldte kravene i godkendelsesbekendtgørelsen til alder eller samliv. Det bemærkes, at der kan forekomme flere begrundelser i en enkelt sag, hvorfor det samlede antal begrundelser overstiger 57.

I forhold til forrige år fordeler sagerne sig nogenlunde ens på de fire kategorier. Således vedrørte

47% af sagerne aldersspørgsmål i 2002, mens 23% og 26% var begrundet i henholdsvis helbred og ressourcer.

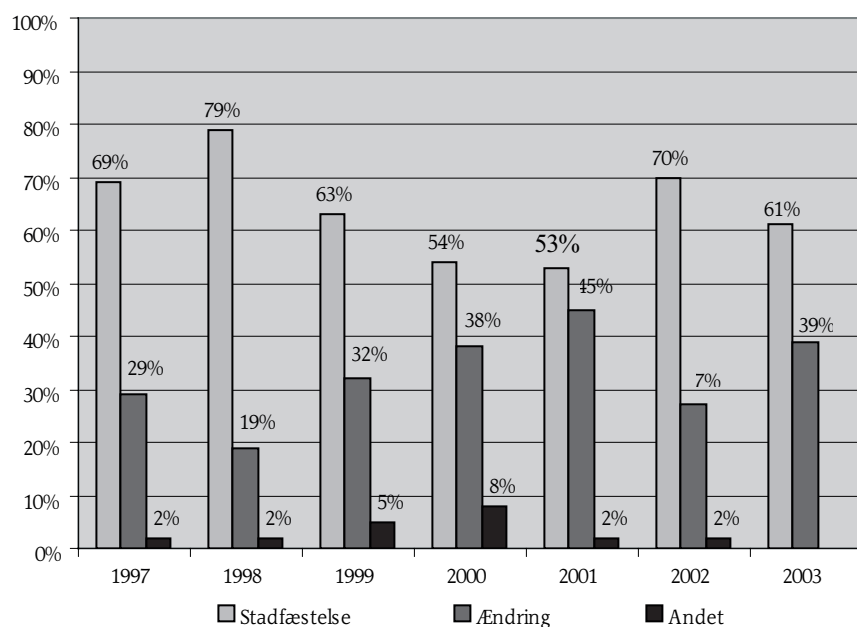
2.3. Nævnets afgørelser i 2003

I 2003 behandlede Adoptionsnævnet som nævnt 57 klager over de amtskommunale adoptions-samråds afgørelser i godkendelsessager. Dette kan sammenholdes med, at samrådene i 2003 i

Adoptionsnævnets afgørelser

	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Stadfæstelse af afslag	41	36	20	27	31	35
Ændring af afslag til godkendelse/ delvis godkendelse	2	4	8	9	3	16
Tilbagesendt - nævnet har dispenseret	4	5	4	7	2	4
Tilbagesendt til fortsat behandling	4	9	2	7	7	2
Andet	1	3	3	1	1	0
I alt	52	57	37	51	44	57

Adoptionsnævnets afgørelser

58 sager gav afslag på godkendelse som adoptant. Det bemærkes dog, at klagerne ikke nødvendigvis behandles i det kalenderår, hvor samrådet har givet afslag på godkendelse, hvorfor tallene ikke er fuldt ud sammenlignelige.

Nævnets afgørelser fremgår af ovenstående tabel. Som det ses, ændrede nævnet i 16 sager samrådets afslag til enten en godkendelse eller en delvis godkendelse (dvs. ansøgerne blev godkendt til en del af det ansøgte). Herudover blev 6 sager tilbagesendt til amtet, enten fordi nævnet gav dispensation (f.eks. fra alderskravet), eller fordi der skulle indhentes nye oplysninger, inden samrådet på ny traf afgørelse i sagen.

Antallet af ændringer og tilbagesendelser under ét kan tages som udtryk for antallet af sager, hvor nævnet kom frem til en anden afgørelse end samrådene. Dette var således tilfældet i 22 sager – svarende til 39% – af samtlige klagesager

i nævnet. Fordelingen af henholdsvis stadfæstelser eller ændringer siden 1997 fremgår af figuren ovenfor.

Ud over klager i sager vedrørende afslag eller delvis godkendelse behandlede nævnet i 2003 18 klagesager vedrørende andre forhold. Disse sager vedrørte navnlig sager, hvor ansøgere klagede over et samråds afgørelse om at iværksætte en specialundersøgelse, klager over et samråds afgørelse om at trække en abstrakt godkendelse tilbage, genoptagelsessager samt klager over sagsbehandlingen i amterne. Vedrørende nævnets behandling af tilsynssager henvises til kapitel 5.

2.4. Principielle afgørelser i 2003

Adoptionsnævnet udarbejder løbende resuméer af en lang række afgørelser, som vi vurderer har relevans for behandlingen af lignende sager. Resu-

méerne offentliggøres jævnligt på nævnets hjemmeside www.adoptionsnaevnet.dk.

Et af de områder, hvor nævnet jævnligt modtager forespørgsler fra såvel borgere som amter vedrører muligheden for at få dispensation fra aldersreglen, hvis den ene ægtefælle er »noget yngre«.

Nævnet har på baggrund af vores hidtidige praksis på området udarbejdet nedenstående oversigt.

Resuméer af afgørelser om helbred og andre forhold, som nævnet har truffet i 2003, gengives i afsnit 2.4.2. og 2.4.3. nedenfor. Det bemærkes, at numrene for disse afgørelser henviser til de numre, som resuméerne har på nævnets hjemmeside.

2.4.1. Nævnets praksis i forbindelse med dispensation efter § 6, stk. 2, nr. 1, i godkendelsesbekendtgørelsen (reglen om »noget yngre«)

Godkendelsesbekendtgørelsens § 6:

Det er en betingelse for at blive godkendt som adoptant, at ansøgerens alder på ansøgningstidspunktet ikke overstiger barnets alder med mere end 40 år.

Stk. 2. Betingelsen i stk. 1 kan dog fraviges, hvis:

- 1 kun den ene ægtefælles alder overstiger barnets alder med mere end 40 år, mens den anden ægtefælle er noget yngre, eller
- 2 ansøgeren inden rimelig tid efter at have modtaget et adoptivbarn ansøger om godkendelse til adoption af endnu et barn, eller
- 3 der foreligger særlige omstændigheder i øvrigt.

De nye aldersdispensationsregler blev indført ved bekendtgørelse nr. 198 af 22. marts 2000, og nævnet har siden da truffet en række afgørelser om dispensation fra kravet om højst 40 års aldersforskel mellem ansøgere og barnet. Afgørelserne vedrører navnlig dispensationsmuligheden i godkendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 2, nr. 1, hvorefter der kan fraviges 40-års reglen, hvis »kun den ene ægtefælles alder overstiger barnets alder med mere end 40 år, mens den anden ægtefælle er noget yngre«.

På baggrund af den række af sager, som nævnet har behandlet, tegner der sig nedenstående billede af praksis på området. I listen nedenfor udtrykker den markerede alder aldersforskellen mellem den ældste ægtefælle og barnet.

Det bemærkes, at der ikke er tale om ufravigelige retningslinier, men at konkrete omstændigheder i den enkelte sag kan begrunde, at en sag vurderes anderledes.

- **41 år.** I tilfælde, hvor aldersforskellen mellem den ældste ægtefælle og barnet er 41 år har nævnet i en række sager fundet, at aldersforskellen mellem den yngste ægtefælle og barnet ikke bør være over 38 år. (resumé nr. 5, 7, 9, 16, 17, 22 og 35)
- **42 år.** Også i denne situation har nævnet i en række sager besluttet, at aldersforskellen mellem den yngste ægtefælle og barnet ikke bør være over 38 år (nr. 15, 26, 27, 34, 35)
- **43 år.** I denne situation har nævnet i en enkelt sag besluttet, at aldersforskellen mellem den yngste ægtefælle og barnet ikke bør være over 37 år (24)
- **44 år.** Her har nævnet besluttet, at aldersforskellen mellem den yngste ægtefælle og barnet ikke bør være over 36 år (nr. 21, 23, 33, 43)
- **45 år.** Nævnet har også i denne situation be-

sluttet, at aldersforskellen mellem den yngste ægtefælle og barnet ikke bør være over 36 år (se nr. 18, 30, 32, 36)

- **46 år** eller ældre. Nævnet har i forbindelse med konkrete sager udtalt, at man generelt er af den opfattelse, at den maksimale grænse på 45-46 år bør forstås således, at den ældste ægtefælles alder højst må overstige barnets alder med 45 år og 364 dage. Det har i den sammenhæng ingen betydning, hvor ung den anden ægtefælle er. Der henvises til Civilretsdirektoratets vejledning om international adoption, s. 44.

Sammenfattende tegner der sig således følgende billede af nævnets praksis:

- Hvis aldersforskellen mellem den ældste ægtefælle og barnet er *41 eller 42 år*, har nævnet i en række sager besluttet, at aldersforskellen mellem den yngste ægtefælle og barnet bør være *maksimum 38 år*.
- Hvis aldersforskellen mellem den ældste ægtefælle og barnet er *43 år*, har nævnet i en enkelt sag besluttet, at aldersforskellen mellem den yngste ægtefælle og barnet bør være *maksimum 37 år*.
- Hvis aldersforskellen mellem den ældste ægtefælle og barnet er *44 eller 45 år* har nævnet i en række sager funder, at aldersforskellen mellem den yngste ægtefælle og barnet bør være *maksimum 36 år*.
- Der er som udgangspunkt ikke mulighed for dispensation efter denne bestemmelse, hvis aldersforskellen mellem den ældste ægtefælle og barnet er 46 år eller mere.

Det bemærkes, at aldersrammerne altid udregnes med udgangspunkt i den yngste alder, som barnet kan have. Hvis der f.eks. søges dispensation til et barn i alderen 0-36 måneder, skal ansøgerne så-

ledes kunne opfylde betingelserne i forhold til et helt lille barn på 0 år.

2.4.2. Nævnets praksis i helbredsager i 2003

Det bemærkes, at numrene nedenfor angiver det nummer, som det konkrete resumé har på nævnets hjemmeside.

Kræft

Helbred (livmoderhalskræft, observations-tid) (nr. 19)

Samrådet afslog i februar 2003 at godkende ansøgerne som adoptanter på grund af ansøgerindens helbredsforhold. Samrådet bemærkede i den forbindelse, at der under henvisning til lidelsens udbredelse burde være en observationsperiode på mindst 5 år.

Ansøgerinden fik i 1999 konstateret livmoderhalskræft i stadium IIB, hvilket hun efterfølgende blev strålebehandlet for. Strålebehandlingen blev afsluttet i 1999 med efterfølgende regelmæssig kontrol, der endnu ikke var afsluttet.

Samrådet havde i 2001 meddelt afslag på godkendelse i fase 1 af undersøgelses- og godkendesforløbet, idet samrådet også dengang fandt, at observationsperioden havde været for kort til, at man kunne udelukke, at der ville komme recidiv.

Ansøgerne havde herefter i januar 2003 på ny søgt om godkendelse som adoptanter.

Nævnet stadfæstede i april 2003 samrådets afgørelse.

Nævnet henviste til, at det af de generelle helbredsretningslinier fremgår, at ansøgere med vel-

behandlet livmoderhalskræft af typen planocellulært carcinom stadium I og II uden metastaser kan godkendes efter afsluttet behandling og 5 års observationstid.

Nævnet fandt på baggrund af oplysningerne om ansøgerindens lidelse, at kravet om en observationsperiode på 5 år måtte fastholdes.

Helbred (brystkræft) (nr. 25)

Samrådet afslog i juni 2003 at godkende ansøgerne under henvisning til, at ansøgerinden i 1994 var blevet opereret for venstresidig brystkræft.

Nævnet besluttede i september 2003 at ændre samrådets afgørelse, således at ansøgerne kunne fortsætte undersøgelses- og godkendelsesforløbet i fase 2.

Nævnet lagde ved afgørelsen vægt på kræfttumorens beskedne størrelse (6 mm.), og på at der ikke var spredning til lymfeknuder. Nævnet lagde desuden vægt på, at ansøgerinden efterfølgende var blevet behandlet med kemo- og stråleterapi, og på at hun nu 9 år senere ikke havde tegn på malignitet.

Nævnet fandt herefter, at ansøgerindens forventede levetid formentlig var tæt på det normale og formentlig længere end levetiden for en rask mand i samme alder, og nævnet fandt derfor ikke, at ansøgerindens helbredsmæssige forhold var til hinder for godkendelse som adoptanter.

Helbred (modermærkekræft) (nr. 26)

Samrådet afslog at godkende ansøgerne som adoptanter på grund af ansøgerindens helbredsmæssige forhold.

Afslaget var begrundet i, at ansøgerinden i 1999

fik fjernet et malignt melanom på 0,77 mm. Samrådet henviste til, at det af Civilretsdirektoratets vejledning om vurderingen af adoptionsansøgeres fysiske og psykiske helbredstilstand fremgår, at der ved modermærkekræft, der er dybere end 0,66 mm., bør gives afslag.

Nævnet besluttede i november 2003 at ændre samrådets afgørelse, således at ansøgerne kunne fortsætte undersøgelses- og godkendelsesforløbet.

Nævnet lagde ved afgørelsen vægt på dybden af ansøgerindens modermærkekræft, idet det fremgår af nyere amerikansk forskning, at en dybde på under 1 mm. sammenholdt med, at der ikke var sårdannelse på modermærket, giver den bedst mulige prognose for patienten.

Nævnet lagde desuden vægt på ansøgerindens køn og alder (ansøgerinden var 30 år), og på at der var forløbet 4 år siden fjernelsen af modermærket.

Overvægt

Helbred (overvægt) (nr. 20)

Samrådet afslog i maj 2003 at godkende ansøgerne som adoptanter under henvisning til ansøgerens helbredsmæssige forhold.

Det fremgik, at ansøgeren i januar 2003 havde et body mass index på 38,6, og at han røg 10-15 cigaretter dagligt.

Nævnet besluttede i september 2003 at stadfæste samrådets afgørelse. Nævnet lagde ved afgørelsen vægt på, at ansøgeren på grund af overvægten har betydelig overdødelighed i forhold til normalbefolkningen, og på at overdødeligheden øges på grund af ansøgerens tobaksforbrug.

Nævnet fandt på den baggrund ikke, at der var tilstrækkelig sikkerhed for, at et adoptionsforløb ville være til barnets bedste.

Helbred (overvægt) (nr. 28)

Samrådet afslog i oktober 2003 at godkende ansøgerne som adoptanter under henvisning til ansøgerindens helbredsmæssige forhold.

Afslaget var begrundet i, at ansøgerinden på tidspunktet for afgørelsen havde et BMI på 43,7.

Nævnet ændrede afgørelsen i december 2003, således at ansøgerne kunne fortsætte undersøgelses- og godkendelsesforløbet i fase 2.

Nævnet lagde ved afgørelsen vægt på ansøgerindens alder (30 år), på at hun for flere år siden var holdt op med at ryge, og på at der ikke var konstateret helbredsmæssige følger af overvægten. Nævnet havde desuden noteret sig, at ansøgerinden havde tabt sig siden tidspunktet for samrådets afgørelse.

Øvrige helbredsforhold

Helbred (Colitis ulcerosa) (nr. 21)

Samrådet afslog i april 2003 at godkende ansøgerne som adoptanter under henvisning til ansøgerindens helbredsmæssige forhold.

Det fremgik, at ansøgerinden i 1991 fik konstateret tarmsygdommen Colitis Ulcerosa, og at hun i 1994 fik tyktarmen fjernet. Efterfølgende havde man forgæves forsøgt at danne en kunstig endetarmsåbning (J-pouch), der imidlertid blev fjernet, og i 1998 fik ansøgerinden anlagt en kolostomi.

22 Det fremgik desuden, at ansøgerinden led af præ-

renal dehydrering med salttab, der imidlertid lod sig regulere med væske- og salttilskud, således at nyrerne kunne fungere normalt.

Nævnet besluttede i september 2003 at ændre samrådets afgørelse, således at nævnet godkendte ansøgerne til adoption af dansk barn i alderen 0-12 måneder.

Nævnet lagde ved afgørelsen vægt på, at det syge tarmafsnit var bortopereret, hvorfor ansøgerinden måtte anses for helbredt for tarmsygdommen. Nævnet lagde for så vidt angår nyreproblemerne vægt på, at der var tale om en følge af tarmsygdommen og ikke om egentlig nedsat nyrefunktion, idet nyrerne efter regulering med væske- og salttilskud fungerede normalt.

Helbred (SLE, Systemisk lupus erythematosus) (nr. 22)

Samrådet meddelte i maj 2003 afslag på godkendelse som adoptanter til udenlandsk barn nr. 2 under henvisning til ansøgerindens helbredsmæssige forhold.

Det fremgik, at ansøgerinden i 2002 – efter hjemtagelsen af det første adoptivbarn – fik stillet diagnosen »tentativ diagnose SLE, systemisk lupus erythematosus«.

Ansøgerinden havde oplevet betændelse i lunge- og hjertesæk samt påvirkning af de hvide blodlegemer og var blevet behandlet med prednisolon, methotrexat og plaquinil. Dosis af methotrexat var i marts 2003 øget fra 6 tbl. til 7 tbl. af 2,5 mg. ugentligt.

Nævnet stadfæstede i september 2003 samrådets afgørelse. Nævnet lagde i den forbindelse vægt på, at ansøgerinden lider af en autoimmun sygdom,

der med stor sandsynlighed er systemisk lupus erythematosus. Nævnet lagde desuden vægt på, at det er svært at forudsige forløbet af systemisk lupus erythematosus, der – selv i mildere tilfælde – vil kunne udvikle sig alvorligt.

Helbred (dissemineret sklerose) (nr. 23)

Samrådet afslog i juni 2003 afgørelse om at meddele ansøgerne afslag på godkendelse som adoptanter til udenlandsk barn nr. 2.

Afslaget var begrundet i, at ansøgerinden i 2001 fik stillet diagnosen dissemineret sklerose. Ansøgerinden havde da snurrende og prikkende fornemmelse svarende til fodsålerne og sovende fornemmelser i begge fødder og tendens til urinretention. Benene følte tunge, og der var øget træthed. I september 2002 fik ansøgerinden stort set samme symptomer på ny, og der blev givet en binyrebarkhormonkur (Medrol-behandling) i 15 dage, ligesom der blev påbegyndt en interferonbehandling.

Den behandlende læge havde til sagen oplyst, at ansøgerinden ud fra en score fra 0-10 scorede 1,5, således at hun havde en ganske let form for dissemineret sklerose. Ansøgerinden arbejdede fuld tid og beskrev eneste gene i det daglige som en smule øget træthed.

Samrådet henviste i afslaget til, at der var lagt vægt på sygdommens uforudsigelige forløb sammenholdt med, at der var tale om en forholdsvis nyligt opstået lidelse. Samrådet havde desuden lagt vægt på, ansøgerinden senest i september 2002 havde haft et attack, og på at hun siden oktober 2002 havde været og fortsat var i medicinsk behandling.

Nævnet besluttede i august 2003 at stadfæste

samrådets afgørelse, ligesom nævnet var enige i samrådets begrundelse. Nævnet bemærkede dog, at nævnet ikke ved afgørelsen havde tillagt den medicinske behandling af ansøgerinden betydning.

Helbred (psykiske helbredsforhold) (nr. 24)

Samrådet meddelte i maj 2002 afslag på godkendelse af ansøgerne som adoptanter under henvisning til ansøgerindens helbredsmæssige forhold. Det fremgik af sagen, at ansøgerinden i to måneder i 1993 og i en måned i 1998 havde været hospitalsindlagt på grund af depression med psykotiske symptomer.

Under samrådets undersøgelse af ansøgerne havde der været iværksat en psykiatrisk speciallægeundersøgelse. Det fremgik heraf, at de tidligere depressioner ville medføre en forhøjet risiko for recidiv i forhold til normalbefolkningen, men at den øgede risiko syntes at modvirkes af ansøgerindens stabile sociale situation og relationer. Det blev desuden vurderet, ansøgerinden havde en god indsigt i egen sygdomshistorie, at hun ville søge behandling ved recidiv af depressionen, og at ansøgeren i øvrigt ville være opmærksom på depressive symptomer. Endelig blev det fremhævet, at ansøgerinden under de tidligere depressioner var kommet i behandling relativt hurtigt, og at der havde været hurtig og god effekt af medicamentel behandling ved indlæggelser.

Samrådet henviste i afslaget til, at der i forhold til normalbefolkningen er en væsentlig overdødelighed hos personer med psykotisk depression, ligesom samrådet skønnede, at recidivrisikoen i ansøgerindens tilfælde var for høj for et hensigtsmæssigt adoptionsforløb. Samrådet lagde desuden vægt på, at episoder med psykiatrisk indlæggelse måtte opfattes som så belastende for

et i forvejen sårbart barn, at der efter samrådets opfattelse måtte gives afslag på godkendelse.

Nævnet besluttede i september 2003 at stadfæste samrådets afgørelse.

Nævnet lagde ved afgørelsen vægt på tre nærmere beskrevne videnskabelige undersøgelser vedrørende forløbet af stemningsindslidelser. På baggrund af disse undersøgelser vurderede nævnet, at ansøgerinden samlet havde en betydelig risiko for at udvikle i hvert fald to depressioner inden for de kommende ti år, ligesom nævnet vurderede, at der var en betydelig risiko for, at eventuelle fremtidige depressioner også ville være med psykotiske symptomer. Nævnet fandt desuden, at risikoen for yderligere depressioner af alvorlig karakter skulle ses i sammenhæng med de resultater i undersøgelseerne, der pegede på, at depressioner ved gentagne sygdomsperioder viser sig med aftagende interval, ligesom risikoen for nye sygdomsperioder i sig selv øges med et stigende antal allerede oplevede sygdomsperioder.

Nævnet anerkendte i forbindelse med afgørelsen, at det forhold, at ansøgerinden blev beskrevet og fremtrådte som en »robust« person kunne have en gunstig indflydelse på det fortsatte forløb af hendes stemningsindslidelse, ligesom nævnet anerkendte, at det kunne have stor betydning for ansøgerindens generelle helbredstilstand, at hun nu levede under stabile sociale forhold og havde en sund livsstil. Nævnet var imidlertid ikke bekendt med betydningen af stabile sociale forhold og sund livsstil i relation til forløbet af stemningsindslidelser, og nævnet fandt på den baggrund ikke, at forholdene på tilstrækkelig vis kunne opveje risikoen for recidiv.

bemærkede nævnet, at det var nævnets opfattelse, at der generelt i tilfælde af psykotisk eller ikke-psykotisk depression hos en mor, må antages at være en betydelig risiko for, at barnets psykiske trivsel og udvikling påvirkes af moderens psykiske tilstand og de deraf følgende familiemæssige belastninger. Det var desuden nævnets opfattelse, at risikoen for at påvirke barnets psykiske trivsel og udvikling kan være større, når der som ved adoptivbørn er tale om børn, der i forvejen har oplevet alvorlige svigt og er belastet af institutionsophold m.v.

Det var på baggrund af de nærmere omstændigheder omkring ansøgerindens tidligere sygdomsperioder nævnets opfattelse, at det måtte anses for tvivlsomt, om ansøgerne via deres sygdomsindsigt og -erkendelse ville kunne begrænse skadevirkningerne af eventuel ny sygdom hos ansøgerinden i et sådant omfang, at sygdommen ville være uden væsentlig betydning for familien, herunder for et eventuelt adoptivbarn. Nævnet fandt i den forbindelse, at det ville være vanskeligt for ansøgeren at kompensere for belastningen af ansøgerindens relation til især et mindre barn.

Nævnet bemærkede afslutningsvis, at nævnet ikke ved sin afgørelse havde lagt afgørende vægt på spørgsmålet om ansøgerindens dødelighed. Nævnet delte således ansøgenes opfattelse af, at risikoen for selvmord for ansøgerindens vedkommende, om end den efter nævnets opfattelse måtte betragtes som øget i forhold til kvinder i hendes aldersgruppe i befolkningen som helhed, ikke burde tillægges selvstændig vægt.

Helbred (Morbus Crohn) (nr. 27)

Samrådet afslog i oktober 2003 at godkende ansøgerne som adoptanter på grund af ansøgerens helbredsforhold.

Afslaget var begrundet i, at ansøgeren i 1993 fik stillet diagnosen Morbus Crohn.

Nævnet ændrede afgørelsen i december 2003, således at ansøgerne kunne fortsætte undersøgelses- og godkendelsesforløbet i fase 2.

Nævnet lagde vægt på, at der i forbindelse med at diagnosen blev stillet kun blev konstateret relativt få forandringer af tarmen, og at de alle var lokaliseret i forbindelse med blindtarmen. Nævnet lagde desuden vægt på, at der var forløbet 10 år siden diagnosen blev stillet, på at der i denne periode ikke havde været recidiv, og på at der ved en undersøgelse i 2000 ikke blev konstateret tegn på sygdom.

Nævnet fandt herefter, at risikoen for recidiv var så beskeden, at ansøgerens helbredsmæssige forhold ikke var til hinder for godkendelse.

2.4.3. Nævnets praksis i andre sager i 2003

De generelle krav for godkendelse som adoptant (nr. 3)

Samrådet afslog i april 2003 ansøgenes ansøgning om godkendelse som adoptanter til et konkret barn, der havde boet i samme plejefamilie som et adoptivbarn, som ansøgerne få uger tidligere havde hjemtaget.

Det fremgik af sagen, at barnet, der på tidspunktet for indgivelse af ansøgningen var ca. 6 måneder gammelt, fortsat boede i den omtalte plejefamilie, som ansøgerne var i løbende kontakt med via bl.a. internettet.

Det fremgik desuden, at barnet var et »special need-barn«. Ansøgerne oplyste, at de fra plejefa-

milien havde fået at vide, at der verserede en sag om frigivelse af barnet i dets hjemland, men det var ikke muligt at få afklaret præcist, hvor langt frigivelsesproceduren var fremskredet.

Nævnet besluttede i juni 2003 at stadfæste samrådets afgørelse. Nævnet henviste til, at reglerne i godkendelsesbekendtgørelsens kapitel 5 om udenlandsk barn i forslag efter nævnets opfattelse er udtryk for, at det er en forudsætning, at barnets oprindelsesland har godkendt, at barnet kan frigives til international adoption, forinden barnet bringes i forslag.

Nævnet lagde ved afgørelsen vægt på, at der ikke for nærværende forelå dokumentation for, at barnet af oprindelseslandets adoptionsmyndigheder var frigivet til adoption, og nævnet fandt herefter ikke, at der var grundlag for at godkende adoptanterne til adoption af barnet.

Samliv (nr. 8)

Samrådet afslog i juni 2003 at godkende ansøgerne som adoptanter på grund af manglende opfyldelse af samlivskravet. Samrådets afgørelse var begrundet i, at ansøgenes samliv havde været ophævet fra den 1. januar 2003 til den 31. marts 2003.

Det fremgik, at ansøgerne – bortset fra samlivsophævelsen – havde samlevet i 5 år og 4 måneder, og at de sammen havde et barn på knapt 4 år.

Ansøgerne oplyste i forbindelse med klagesagen, at ansøgerne var fraflyttet den fælles bopæl efter en uenighed om, hvorvidt familien på daværende tidspunkt skulle gennemføre en fælles flytning til en anden landsdel. Ansøgerne havde i den forbindelse oplyst, at De havde brug for en pause i parforholdet, men at de allerede i februar 2003 havde været klar over, at samlivet skulle fortsætte.

Ansøgerne havde således sammen i februar 2003 købt ny bolig, og de havde i marts 2003 ansøgt om godkendelse som adoptanter.

Nævnet stadfæstede i august 2003 samrådets afgørelse og henviste i den forbindelse til, at hensynet bag samlivskravet er, at det så vidt muligt sikres, at ansøgerne lever i et stabilt parforhold, hvilket må anses for en forudsætning for et gunstigt adoptionsforløb.

Nævnet lagde ved afgørelsen vægt på, at samlivet ifølge folkeregisteret havde været ophævet fra den 27. december 2002 til den 1. april 2003, hvorfor ansøgerne på tidspunktet for indgivelse af ansøgningen om godkendelse som adoptanter formelt havde ophævet samlivet. Man lagde desuden vægt på, at ansøgerne selv havde oplyst, at de havde haft brug for en pause i parforholdet, hvilket var baggrunden for, at ansøgeren i en kortere periode havde fraflyttet den fælles bopæl.

Nævnet fandt herefter ikke, at ansøgernes parforhold på tidspunktet for samrådets afgørelse kunne antages at have en sådan stabilitet, at hensynet bag samlivskravet kunne anses for at være tilgodeset.

Samliv (nr. 9)

Samrådet afslog i maj 2003 at dispensere fra kravet om 2½ års samliv på tidspunktet for indgivelse af ansøgning. Samrådet lagde i den forbindelse til grund, at ansøgernes samliv var påbegyndt den 1. februar 2002.

Nævnet stadfæstede afgørelsen i oktober 2003.

Ansøgerne havde i maj 2003 oplyst, at de havde dannet par i godt 2 år, men at de kun havde levet officielt sammen i et år. Efterfølgende havde ansø-

gerne præciseret, at de havde levet officielt sammen siden den 1. februar 2002.

Til brug for anmodningen om dispensation for samlivskravet havde ansøgerne fremlagt en række erklæringer fra pårørende og venner, hvoraf det fremgik, at ansøgerne havde samlevet siden juni 2001.

Nævnet forstod dette sådan, at ansøgerne ønskede at godtgøre, at de på ansøgningstidspunktet – i april 2003 – havde samlevet siden juni 2001, således at der alene skulle meddeles dispensation for 8 måneder i relation til samlivskravet.

Nævnet bemærkede indledningsvist, at den omstændighed, at ansøgerne i maj 2003 havde tilkendegivet, at de havde dannet par i godt 2 år, ikke dokumenterede, at ansøgerne havde været samlevende, således som det kræves efter godkendelsesbekendtgørelsens § 8.

De fremlagte erklæringer kunne efter nævnets opfattelse ikke lægges til grund som dokumentation for, at ansøgerne havde samlevet siden juni 2001. Nævnet lagde i den forbindelse vægt på, at erklæringerne ikke entydigt angav, hvor samlivet havde fundet sted.

Nævnet fandt på den baggrund alene, at der var dokumentation for, at ansøgerne havde dannet par siden juni 2001, men ikke at der var tilvejebragt den fornødne dokumentation for, at der siden da havde været tale om et egentligt samliv.

Da der ikke udover de fremlagte erklæringer var fremlagt dokumentation for samlivets varighed, havde nævnet herefter ikke på det foreliggende grundlag fundet det dokumenteret, at samlivet startede i juni 2001.

Nævnet fandt ikke, at der forelå særlige omstændigheder, der kunne begrunde, at der kunne dispenseres for samlivskravet.

Nævnet lagde i den forbindelse vægt på, at samrådet ved afgørelsen i maj 2003 havde dispenseret fra aldersbetingelserne, således at ansøgerne, når samlivskravet var opfyldt, kunne fortsætte undersøgelses- og godkendelsesforløbet med henblik på godkendelse som adoptanter til et barn i alderen 0-36 måneder. Kravet om, at ansøgerne skulle opfylde samlivskravet, fik derfor ikke betydning for fastsættelse af godkendelsesrammen for ansøgerne, der på ansøgningstidspunktet var 42 og 33 år.

Den individuelle vurdering (nr. 4)

Samrådet afslog i september 2002 at godkende ansøgerne med henvisning til ansøgernes tidligere adopterede barn, som var psykisk handicappet.

Samrådet begrundede afgørelsen med, at betingelserne for et nyt adoptivbarn, ved opvækst i en familie med en psykisk handicappet søskende, ville være specielle og mere belastende end almindeligt for et adopteret barn.

Nævnet besluttede i februar 2003 at ændre afgørelsen og godkende ansøgerne.

Nævnet lagde ved afgørelsen vægt på, at man efter en samlet vurdering af det første adoptivbarns forhold sammenholdt med ansøgernes ressourcer ikke fandt, at der var betænkeligheder ved at godkende ansøgerne til adoption af endnu et barn.

Enlige ansøgere (nr. 4)

Samrådet afslog i maj 2003 at godkende ansøgerinden som adoptant til et udenlandsk barn i alderen 0-36 måneder. Samrådet henviste til, at det ved en enlig ansøgers adoption af et udenlandsk

barn må forudsættes, at ansøgeren er i besiddelse af såvel særlige ressourcer som et solidt og tilstrækkeligt netværk, hvis adoptionen skal være til barnets bedste.

Samrådet fandt det ikke godtgjort, at ansøgerinden besad sådanne særlige ressourcer eller et tilstrækkeligt netværk til, at en adoption kunne blive til barnets bedste, når behovene til både hendes biologiske barn på 13 år og et lille udenlandsk adoptivbarn skulle tilgodeses samtidig. Samrådet var desuden i tvivl om, hvorvidt ansøgerinden i fornødent omfang havde reflekteret over, hvordan hun som enlig vil kunne tilgodeses to børns meget individuelle behov.

Nævnet besluttede i august 2003 at ændre samrådets afgørelse, således at ansøgerinden blev godkendt som adoptant til et udenlandsk barn i alderen 0-36 måneder. Nævnet lagde ved afgørelsen vægt på, at ansøgerinden virkede ressourcefyldt og med god kontakt til andre. Nævnet fandt desuden, at ansøgerinden forekom velovervejede omkring de problemstillinger, der kunne følge af at have et biologisk barn og et adoptivbarn med stor indbyrdes aldersforskel.

Flergangsadoptanter (specialundersøgelse) (nr. 5)

Samrådet besluttede i april 2003 at udsætte afgørelsen om godkendelse som adoptanter til udenlandsk barn nr. 2 med henblik på indhentning af en børnepsykiatrisk undersøgelse af familiens første adoptivbarn til vurdering af, om det ville være i dette barns tarv, at der allerede nu adopteres et nyt barn i familien.

Det første adoptivbarn var hjemtaget i april 2002 og var på tidspunktet for afgørelsen 2 år og 4 måneder.

Ansøgerne ønskede godkendelse til endnu et barn i alderen 0-36 måneder, dog født ca. 1 år senere end det første adoptivbarn.

Samrådet henviste i afgørelsen til, at det første adoptivbarn efter hjemtagelsen havde udvist adfærdssymptomer i form af ukritisk kontaktform, megen uro og svag koncentration, regressionstendens, utryghed og selvstimulation. Barnet havde i det forløbne år været i en god udvikling, men var stadig sart og havde brug for tætte forudsigelige rammer. Samrådet ønskede derfor en vurdering af, om der var behov for en længere stabiliseringsperiode, før en ny adoption kunne tilrådes.

Nævnet besluttede i september 2003 at stadfæste samrådets afgørelse, ligesom nævnet var enig i begrundelsen for afgørelsen.

Fase 3 (1-års-fristen) (nr. 2)

Samrådet traf i marts 2001 afgørelse om, at ansøgerne opfyldte de generelle betingelser for godkendelse som adoptanter, hvorfor undersøgelsen kunne fortsætte (fase 1). Ansøgerne deltog herefter i et adoptionsforberedende kursus, der blev afsluttet i oktober 2001 (fase 2). Ansøgerne fremsatte herefter ikke anmodning om iværksættelse af fase 3 af godkendelsesforløbet.

Ansøgerne ansøgte i november 2002 på ny om godkendelse som adoptanter. Samrådet besluttede i april 2003 efter afslutning af fase 1, at ansøgerne, hvis der var gået mere end et år fra afslutningen af det tidligere gennemførte adoptionsforberedende kursus, skulle deltage i et nyt adoptionsforberedende kursus.

Nævnet besluttede i maj 2003 at stadfæste samrådets afgørelse om, at ansøgerne skulle deltage i et nyt adoptionsforberedende kursus.

Nævnet lagde vægt på, at der var forløbet mere end halvandet år mellem samrådets oprindelige afgørelse i forbindelse med afslutningen af fase 1 og ansøgernes fornyede ansøgning om adoption.

Nævnet fandt således ikke, at forløbet af ansøgernes sag kunne begrunde, at der kunne ses bort fra 12 måneders fristen i godkendelsesbekendtgørelsens § 14, stk. 3. Nævnet lagde i den forbindelse vægt på, at baggrunden for fristen er ønsket om at sikre, at de to faser af undersøgelsesforløbet i amtet samt det adoptionsforberedende kursus gennemføres i tidsmæssig tilknytning til hinanden.

Matchingen (klage over matchingforslag stillet i forslag inden for ansøgernes godkendelse) (nr. 1)

Den formidlende organisation stillede et barn på ca. 11 måneder i forslag, idet organisationen vurderede, at barnet lå inden for ansøgernes almene godkendelse.

Ansøgerne gjorde i klagen til nævnet gældende, at barnet burde have været vurderet som et risikobarn. Ansøgerne henviste i den forbindelse til, at barnet var beskrevet som »syg« og »for stille«, ligesom ansøgerne oplyste, at en af nævnets rådgivende børnelæger havde vurderet, at barnet burde have været vurderet som liggende uden for en almen godkendelse. Ansøgerne henviste desuden til de foreliggende oplysninger om barnets vækst.

Nævnet fandt i juni 2003, at barnet faldt uden for rammerne af en almen godkendelse. Nævnet lagde herved vægt på barnets lave fødselsvægt (1.750 gram), der skulle ses i sammenhæng med, at barnet efter det oplyste var født til terminen.

Nævnet gjorde i forbindelse med sagen den formid-

lende organisation opmærksom på, at sagen efter nævnets opfattelse burde have været sendt til samrådet efter godkendelsesbekendtgørelsens §29, stk. 1. Nævnet henledte i den forbindelse organisationens opmærksomhed på, at det fremgår af bemærkningerne til den seneste ændring af adoptionsloven, at det forudsættes, at de formidlende organisationer udviser betydelig tilbageholdenhed ved vurderingen af udenlandske matchingforslag, således at sagerne sendes til samrådene til afgørelse, medmindre forslagene åbenbart ligger inden for godkendelsen.

Matchingen (Klage over afslag på udvidelse af godkendelse i forbindelse med konkret barn i forslag) (nr. 2)

Samrådet afslog i december 2003 at udvide ansørgernes godkendelse som adoptanter til at omfatte et konkret barn, der på afgørelsestidspunktet var knapt 3 måneder gammelt. Baggrunden for samrådets afgørelse var, at ansøgerne var godkendt som adoptanter til udenlandsk barn i alderen 12-36 måneder.

Et flertal af nævnets medlemmer besluttede i december 2003 at stadfæste samrådets afgørelse. Flertallet lagde vægt på, at godkendelse af adoptanterne til det konkrete barn ville betyde, at ansøgerne skulle kunne godkendes til et barn yngre end 12 måneder.

Ansøgerinden var på ansøgningstidspunktet 46 år, og ansøgeren var 37 år. Aldersforskellen mellem ansøgerne og et barn yngre end 12 måneder ville derfor – set i forhold til ansørgernes alder på ansøgningstidspunktet – være 46 år for ansøgerindens vedkommende og 37 år for ansøgerens vedkommende.

Flertallet fandt ikke, at ansøgerne i den situation

opfyldte betingelsen om, at aldersforskellen mellem den yngste ægtefælle og barnet skal være noget mindre end 40 år. Der blev herved lagt vægt på, at ansøgerinden samtidig var væsentligt mere end 40 år ældre end barnet, jf. hovedreglen i godkendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 1, hvorefter det er en betingelse for at blive godkendt som adoptant, at ansøgerens alder på ansøgningstidspunktet ikke overstiger barnets alder med mere end 40 år.

Flertallet fandt ikke, at den omstændighed, at der var bragt et konkret barn i forslag til ansøgerne, kunne føre til, at ansøgerne – trods det anførte – alligevel kunne godkendes til et barn yngre end 12 måneder.

Et mindretal på tre medlemmer fandt, at ansørgernes godkendelse kunne udvides til at omfatte det konkrete barn. Efter § 8 i bekendtgørelse om forretningsorden for Adoptionsnævnet træffes nævnets beslutninger ved almindeligt stemmeflertal.

Matchingen/dispensation fra aldersreglen (»særlige omstændigheder«) (nr. 3)

Samrådet afslog i september 2003 at udvide ansørgernes godkendelse som adoptanter til at omfatte et konkret barn, der på afgørelsestidspunktet var knapt 6 måneder gammelt. Baggrunden for samrådets afgørelse var, at ansøgerne var godkendt som adoptanter til udenlandsk barn i alderen 12-48 måneder.

Nævnet besluttede i oktober 2003 at ændre samrådets afgørelse og udvide ansørgernes godkendelse til at omfatte det konkrete barn.

Nævnet lagde ved afgørelsen vægt på, at det efter en konkret vurdering måtte anses for at være til gavn for barnet at blive adopteret af ansøgerne.

Nævnet fandt ikke, at det forhold, at de udenlandske adoptionsmyndigheder havde bragt et barn i forslag overfor ansøgerne, der var ca. 6 måneder for ungt i forhold til deres godkendelsesramme, i sig selv kunne føre til en anden vurdering.

Nævnet lagde herved vægt på den forholdsvis beskedne afvigelse fra ansøgernes godkendelsesramme.

Nævnet henviste desuden til, at det fremgår af Civilretsdirektoratets vejledning om international adoption, at der normalt ikke bør ske godkendelse til adoption af et lille barn i alderen 0-36 måneder, hvis den ældste ægtefælle er over 45-46 år, hvilket efter nævnets opfattelse skal forstås sådan, at den ældste ægtefælles alder på ansøgningstidspunktet maksimalt må overskride barnets alder med 45 år og 364 dage.

Nævnet tillagde det således også ved afgørelsen vægt, at ansøgerinden på ansøgningstidspunktet ikke var 45 år og 364 ældre end det konkrete barn.

Tilbagekaldelse af godkendelse (nr. 4)

Samrådet traf i maj 2003 afgørelse om at tilbagekalde ansøgernes godkendelse i fase 1 til adoption af et konkret barn født i november 2000, som ansøgerne i 2002 havde stiftet bekendtskab med under et udlandsophold.

Baggrunden for samrådets afgørelse var, at ansøgerne medio marts 2003 havde oplyst, at ansøgerinden var gravid i 6. uge.

Ansøgerne redegjorde i klageskrivelsen for, at de var klar til at påtage sig opgaven med at få et adoptivbarn og et biologisk barn. De påpegede desuden, at der var tale om et konkret barn, som de ønskede at adoptere, og at det var uafklaret, om barnet ville kunne frigives til adoption til andre, hvis de selv fik afslag.

Et flertal af nævnets medlemmer besluttede i juni 2003 at stadfæste samrådets afgørelse. Flertallet lagde ved afgørelsen vægt på, at ansøgerinden var gravid og forventede at føde i november 2003. Flertallet fandt det herefter ikke foreneligt med adoptivbarnets tarv, at adoptionen blev gennemført på nuværende tidspunkt. Flertallet fandt ikke, at det forhold, at ansøgerne ca. 1 år tidligere havde opholdt sig sammen med barnet i en relativ kort periode, eller den omstændighed at barnet efter det oplyste var ved at blive frigivet til adoption, kunne føre til et andet resultat.

2.5. Sagsbehandlingstider i Adoptionsnævnet

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i de 57 klagesager som nævnet behandlede i 2003 var 48 dage. Dette er opgjort som bruttosagsbehandlingstiden, dvs. den samlede sagsbehandlingstid fra klagen indkommer til nævnet, og indtil afgørelsen er truffet og sendes til ansøgerne. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid var i 2001 og 2002 henholdsvis 42 og 38 dage.

Danske bortadoptioner

3

Godkendelsesbekendtgørelsen § 35:

Når et barn ønskes bortadopteret, udvælger Adoptionsnævnet blandt de ansøgere, der i henhold til § 11 er godkendt som adoptanter af et dansk barn, den ansøger, der skønnes bedst egnet til at adoptere det konkrete barn.

ansøgning til dansk barn omfatter fællessamtale, samtale med hver af ansøgerne og hjemmebesøg.

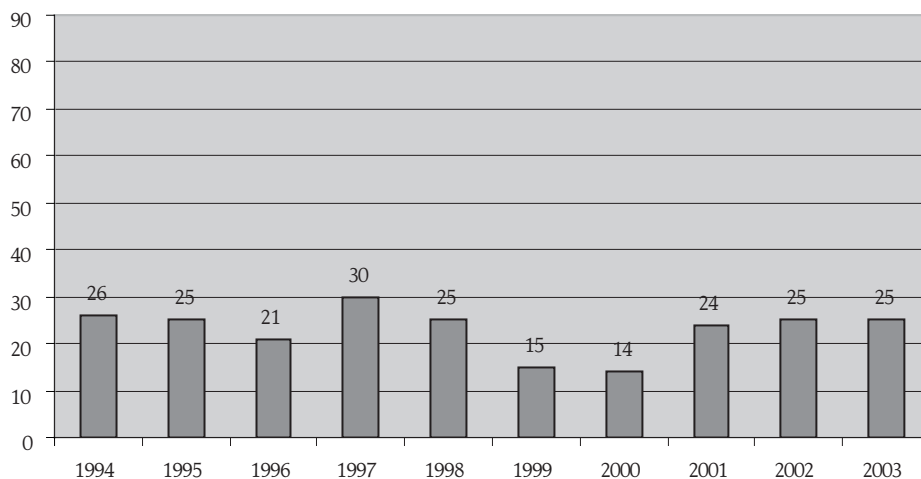
Opgaven med at anvise danske børn til godkendte adoptanter med henblik på anonym adoption varetages af Adoptionsnævnet.

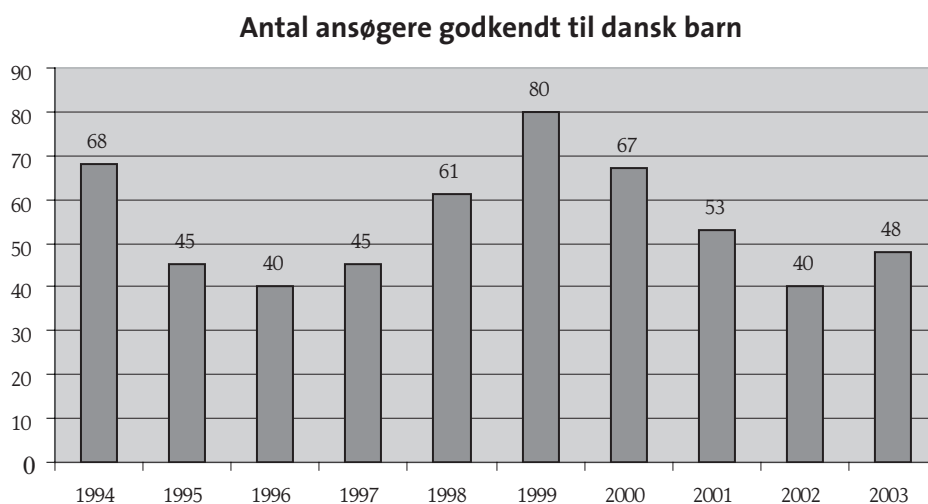
Ansøgere, der ønsker at adoptere et dansk barn er ikke omfattet af det faseopdelte godkendelsessystem og skal ikke på adoptionsforberedende kursus, der specielt er tilrettelagt til de udenlandske adoptanter. Forundersøgelsen i forbindelse med

3.1. Antal godkendte ansøgere og danske børn til bortadoption

Normalt er der kun ganske få danske børn til bortadoption. I 2003 blev der således bortadopteret i alt 25 danske børn, hvilket svarer til tallet for 2002.

Danske børn anvist til bortadoption

Antallet af danske børn til bortadoption gennem de seneste 10 år fremgår af figuren. I alt blev der gennem de 10 år anvist 230 børn til anonym dansk bortadoption.

I samme periode blev der godkendt 547 ansøgere til anonym adoption af danske børn, jf. figuren ovenfor. I 2003 alene blev der godkendt 48 ansøgere.

3.2. Proceduren ved anvisning af danske børn

Når ansøgere er godkendt til adoption af et dansk barn, indsender amtskommunen godkendelses-sagen til Adoptionsnævnet. Herefter vil en voteringsgruppe, der består af tre nævnsmedlemmer, gennemgå sagen. Voteringsgruppen bestod i 2003 af Vibeke Rønne, Thure Krarup og Birgit Skov Jensen.

Forretningsordenen § 31:

Når et adoptionssamråd indsender en sag, hvori en adoptionsansøger er godkendt til anonym adoption af et dansk barn, foretager tre medlemmer af nævnet en gennemgang af sagen og gør sig herunder bekendt med de oplysninger i sagen, der vil kunne få betydning i forbindelse med en eventuel udvælgelse af ansøgeren i henhold til § 32.

Stk. 2. Med henblik på at foretage den i stk. 1 nævnte gennemgang udpeges en eller flere voteringsgrupper i nævnet. Det medlem af nævnet, der er socialrådgiver, er fast medlem i alle voteringsgrupper.

Hvis det ikke er muligt at anvise et barn til ansøgerne inden et år efter godkendelsen, henlægger Adoptionsnævnet normalt ansøgernes sag.

Når der er et dansk barn til bortadoption, foretager det pædiatriske medlem af Adoptionsnævnet – Birgitte Marner – en pædiatrisk vurdering af

barnet. På baggrund af de foreliggende oplysninger om barnet, herunder den pædiatriske vurdering, og oplysningerne om de biologiske forældre, vælger voteringsgruppen de godkendte ansøgere, der efter en konkret vurdering skønnes bedst egnede til at adoptere det konkrete barn.

I forbindelse med vurderingen af hvilke ansøgere, der skønnes bedst egnede til at adoptere et konkret barn, vil bl.a. følgende forhold have betydning:

- 1 At barnet placeres i en passende geografisk afstand fra de biologiske forældre og deres netværk således at sandsynligheden for, at anonymiteten brydes minimeres
- 2 At de biologiske forældres ønsker vedrørende barnets kommende forældre og miljø så vidt muligt respekteres
- 3 At der i adoptivforældrenes baggrund er forhold, værdier og interesser, som stemmer overens med de biologiske forældres. Dette kan f.eks. have betydning, hvis børnene senere i livet vil søge tilbage til deres biologiske ophav, og for adoptivfamiliens mulighed for at støtte medfødte evner.
- 4 At ansøgerne har indsigt og rummelighed i forhold til barnets eventuelle familiære dispositioner for sygdomme eller fysiske og psykiske handicap.
- 5 At hel- og halvsøskende som udgangspunkt placeres i samme familie.

Hvis et barn har særlige behov – f.eks. på grund af fysiske eller psykiske forhold ved barnet – vil det naturligvis også have betydning, hvilken familie, der skønnes bedst egnede til at imødekomme disse behov.

Når voteringsgruppen har udvalgt de ansøgere, der skønnes bedst egnede til at adoptere barnet, giver Adoptionsnævnet besked til den amtskom-

mune, hvor ansøgerne bor. Amtskommunen orienterer herefter ansøgerne om, at nævnet har besluttet at anvise et barn til de pågældende.

Adoptionsnævnets gennemsnitlige bruttosagsbehandlingstid i de danske bortadoptionssager var i 2003 29 dage. Bruttosagsbehandlingstiden udtrykker perioden fra nævnet modtog sagen og til barnet blev anvist til en familie. I 2002 var sagsbehandlingstiden 18 dage og i 2001 24 dage.

Baggrunden for, at sagsbehandlingstiden i 2003 er steget med 11 dage i forhold til 2002 er blandt andet, at fire af børnene i 2003 i første omgang blev matchet til en familie, som ikke ønskede at adoptere barnet. Et enkelt barn blev re-matchet to gange. Hvis der bortses fra disse re-matchinger var sagsbehandlingstiden i 2003 22 dage.

Ud af de 25 børn som blev bortadopteret i 2003 blev 15 (60%) formidlet inden for en almen godkendelse, mens 10 af børnene på grund af fysiske eller psykiske forhold blev vurderet til at ligge uden for en almen godkendelse.

Herudover gjorde følgende forhold sig gældende for børnene:

- Den gennemsnitlige alder for børnene på matchingtidspunktet var 5,3 måneder. Fordelingen på enkelte aldersgrupper var således:
  - 3-4 måneder: 16 børn
  - 5-6 måneder: 5 børn
  - 7-8 måneder: 2 børn
  - 9-12 måneder: 0 børn
  - 13 måneder eller mere: 2 børn
- 5 børn (20%) havde anden etnisk oprindelse end dansk. I 2002 var dette kun tilfældet i en enkelt sag (ud af 25).
- 17 af børnene (68%) blev anbragt på spæd-

barnshjem efter fødslen, mens 8 børn (32%) blev anbragt i plejefamilier.

- 24 af børnene blev anbragt med henblik på bortadoption og et enkelt barn blev anbragt i pleje med henblik på bortadoption.

Med hensyn til barnets biologiske mor var hun i gennemsnit 25,6 år gammel, hvoraf den yngste var 14 og den ældste var 36 år.

I 17 af sager (68%) ytrede den biologiske mor ønsker med hensyn til placeringen af barnet. Det gennemgående ønske var, at barnet bliver placeret i en kærlig og rummelig familie, hvor der både er en far og en mor. Desuden ønsker den biologiske mor ofte, at barnet ikke placeres i en familie, som har en ekstrem religiøs opfattelse. Enkelte

ønsker, at deres børn opvokser i landlige omgivelser, hvor der er dyr og evt. andre børn, og nogle få mødre ønsker, at deres barn får et særligt navn.

Gennemsnitsalderen for den biologiske far var 27,2 år gammel, hvoraf den yngste var 14 år og den ældste var 47. Kun i 12 sager var det imidlertid muligt at fastslå barnefaderens alder.

I 12 af sagerne blev der anlagt en faderskabssag. Syv af disse blev henlagt i statsamtet og fem blev afsluttet i retten.

I seks tilfælde havde adoptanterne tidligere adopteret et barn, heraf havde de i fem tilfælde tidligere adopteret et dansk barn og i et enkelt tilfælde et udenlandsk barn.

Vidensindsamling og forskning

4

Ifølge nævnets forretningsorden er en af nævnets opgaver at indsamle, bearbejde og formidle viden om adoption. Der var på nævnets budget for 2003 afsat 175.000 kr. til formålet. Nævnet tog i 2003 følgende initiativer i forbindelse med vidensindsamling og forskning på adoptionsområdet:

4.1. Støtte til ISS/IRC

Adoptionsnævnet besluttede i september 2001 at yde økonomiske støtte til organisationen *The International Resource Centre for the Protection of Children in Adoption* (ISS/IRC) med i alt kr. 300.000 fordelt med 100.000 kr. på årene 2001, 2002 og 2003.

ISS/IRC er en afdeling under organisationen *International Social Service* (ISS), som arbejder med at fremme implementeringen af både FN's Børnekonvention og Haagerkonventionen om beskyttelse af børn og om samarbejde med hensyn til internationale adoptioner. ISS har deltaget ved udarbejdelsen af begge konventioner.

Målsætningen for ISS/IRC er at fremme og forbedre rettighederne for børn, som befinder sig i situationer, hvor de er i risiko for at blive forsømt eller efterladte, samt børn hvor familiepleje eller navnlig adoption kan komme på tale.

Det er nævnets opfattelse, at ISS/IRC udfører en

væsentlig funktion på adoptionsområdet i relation til indsamling og formidling af viden om internationale adoptioner.

Adoptionsnævnet har som donor endvidere mulighed for at søge om ISS' bistand i helt konkrete spørgsmål. ISS har således til brug for Adoptionsnævnets overvejelser vedrørende formidlingssituationen i Haiti udarbejdet en rapport om reguleringen af og tilsynet med adoptionsproceduren i landet.

4.2. Støtte til konkrete projekter

Adoptionsnævnet finder det vigtigt, at der gennem grundforskning skaffes grundlæggende viden om, hvordan det går adoptivbørn både i barndommen og senere i voksenlivet i Danmark. Dette betyder blandt andet, at ansøgere, som ønsker at adoptere, får en bedre indsigt i, hvad det indebærer at adoptere.

Ved beslutninger om økonomisk støtte til konkrete projekter har nævnet derfor også besluttet at prioritere en sådan grundforskning højt. Det bemærkes, at nævnets økonomiske midler er af yderst begrænset karakter, jf. ovenfor, og nævnet yder derfor normalt kun økonomisk støtte til iværksættelse eller færdiggørelse af adoptionsforskning.

Nævnet har i 2003 besluttet at støtte færdiggø-

relsen af Gerda Skovmand-Madsens forskningsprojekt med kr. 20.000. Projektet har til formål at undersøge om adoptivforældre ud fra deres oprindelige motiver har fået opfyldt deres behov.

Nævnet har endvidere i 2003 støttet Koreaklubbens behandlerkonference vedrørende adoption med 20.000 kr., se nedenfor.

4.3. Behandlerkonference vedrørende adoption

Den 14. – 15. november 2003 afholdt Adoption & Samfund i samarbejde med de formidlende organisationer, Civilretsdirektoratet og Adoptionsnævnets sekretariat en tema weekend om behandlingsmuligheder i relation til de problematikker, der kan opstå i en adoptivfamilie. Formålet med konferencen var at bistå professionelle behandlere og adoptivfamilier med få kortlagt og synliggjort de offentlige og private hjælpeforanstaltninger og behandlingsmuligheder, der allerede eksisterer. Samtidig var der et ønske om at få belyst de områder, hvor der mangler hjælp. Den første dag rettede sig alene til behandlere på området, mens andendagen var åben for alle, herunder ikke mindst adoptivfamilier. Sekretariatet

deltog i de 10 planlægningsmøder, der gik forud for afholdelse af konferencen, ligesom sekretariatet og medlemmer af nævnet deltog i selve konferencen. Der var ca. 140 deltagere på konferencens første dag og ca. 230 på andendagen.

4.4. Indsamling af statistik

Som det er fremgået af årsberetningen for de foregående år, har nævnet taget initiativ til indsamling af omfattende statistiske oplysninger på adoptionsområdet. Statistikken omfatter oplysninger om samtlige godkendelsessager og matchingsager i samrådene, klagesager i Adoptionsnævnet samt rådgivninger ydet af nævnets børnelæger.

Der henvises herom til kapitel 8.

4.5. Andre initiativer

I forbindelse med vidensindsamling på adoptionsområdet har nævnet desuden deltaget i en række møder og konferencer i ind- og udland. Der henvises herom til kapitel 6 og 7.

Nævnets tilsynsvirksomhed i 2003

5

5.1. Tilrettelæggelse af tilsynet i 2003

Adoptionsnævnet har siden 2000 varetaget en række tilsynsfunktioner. Nævnet fører således tilsyn med de amtskommunale adoptionssamråd, med de formidlende organisationers behandling af matchingforslag (sager hvor et konkret barn bringes i forslag over for ansøgerne) og med organisationernes virksomhed i udlandet, herunder organisationernes relation til udenlandske samarbejdspartnere.

Hensigten med nævnets tilsynsfunktioner er navnlig at styrke tilsynet med de formidlende organisationer, og at fremme kvalitet og ensartethed i samrådenes praksis.

5.1.1. Tilsyn med organisationernes behandling af matchingforslag

Når matchingen er foretaget i afgiverlandet – hvilket er tilfældet i langt de fleste lande – vurderer de formidlende organisationer, om matchingforslaget ligger inden for ansøgerens godkendelse (jf. ordforklaringen bagerst i beretningen for beskrivelse af »almen« versus »udvidet« godkendelse). Organisationerne har ansat en række børnelæger, således at organisationerne har de nødvendige faglige forudsætninger for at foretage en vurdering af matchingforslagene. Samtidig med, at matchingforslaget sendes til ansøgerne, orienteres amtskommunen (samrådet) om forslaget. Samrå-

Godkendelsesbekendtgørelsen:

§ 38: Adoptionsnævnet fører tilsyn med adoptionssamrådene og behandler klager over afgørelser, der træffes af adoptionssamrådene.

§ 39: Civilretsdirektoratet fører tilsyn med de formidlende organisationer, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Adoptionsnævnet fører tilsyn med de formidlende organisationers virksomhed i udlandet og med de formidlende organisationers behandling af matchingforslag.

Stk. 3. Civilretsdirektoratet og Adoptionsnævnet behandler klager over de formidlende organisationer inden for direktoratets og nævnets tilsynsområder.

Stk. 4. Amtskommunerne indberetter til Adoptionsnævnet, hvis amtskommunen bliver opmærksom på særlige forhold vedrørende de formidlende organisationers virksomhed i udlandet eller de formidlende organisationers behandling af matchingforslag.

det træffer – i modsætning til tidligere – ikke afgørelse i sager, hvor barnet efter organisationens vurdering ligger inden for ansøgernes godkendelse.

I de tilfælde hvor den formidlende organisation er i tvivl om, hvorvidt barnet ligger inden for ansøgernes godkendelse, skal sagen sendes til amtskommunen med henblik på, at samrådet tager stilling til, om forslaget ligger inden for ansøgernes godkendelsesramme. I de tilfælde, hvor organisationen vurderer, at barnet ligger uden for ansøgernes godkendelse, skal sagen – hvis ansøgerne ønsker at adoptere barnet – ligeledes sendes til samrådet med henblik på, at samrådet tager stilling til, om ansøgernes godkendelse kan udvides.

Endvidere inddrages samrådet i matchingsager, når en ansøger har reflekteret på en generel omtale af et konkret barn i f.eks. de formidlende organisationers blade (»barn søger forældre«).

Det fremgår af bemærkningerne til forslaget om den seneste ændring af adoptionsloven, at man ved lovændringen forudsatte, at organisationerne udviser betydelig tilbageholdenhed ved vurderingen af udenlandske matchingforslag, således at forslagene sendes til samrådene til afgørelse, medmindre forslagene ligger *åbenbart* inden for ansøgernes godkendelse.

Nævnet har ved tilrettelæggelse af sit tilsyn lagt vægt på, at der ikke alene foretages en bagudrettet kontrol med allerede afgjorte sager, men at tilsynet i vidt omfang også baseres på dialog med organisationerne, således at der er mulighed for at drøfte eventuelle tvivlsspørgsmål og følge den generelle udvikling på adoptionsområdet

Nævnets sekretariat har i den sammenhæng bl.a.

holdt møder med de formidlende organisationer og herunder drøftet generelle problemer vedrørende matchingen. Der henvises herom til kapitel 6.

Nævnet har som led i sit tilsyn desuden indkaldt matchingsager fra Indien og Thailand, jf. afsnit 5.3. nedenfor.

Nævnet er ikke i forbindelse med sit tilsyn blevet opmærksom på forhold, som i medfør af forretningsordenens § 29 har givet anledning til indberetning til Justitsministeriet, Civilretsdirektoratet.

5.1.2. Tilsyn med organisationernes virksomhed i udlandet

Godkendelsesbekendtgørelsens § 39, stk. 2:

Adoptionsnævnet fører tilsyn med de formidlende organisationers virksomhed i udlandet og med de formidlende organisationers behandling af matchingforslag.

Nævnet har ved varetagelsen af denne tilsynsopgave lagt vægt på at besøge afgiverlande og i den forbindelse undersøge, hvorledes de formidlende organisationer tilrettelægger og gennemfører formidlingen. Tilsynet er blevet gennemført dels ved gennemgang af matchingsager fra det pågældende land, dels ved samtaler med de formidlende organisationers kontaktpersoner, samtale med myndighedspersoner og besøg på flere af de institutioner, hvorfra der formidles børn til adoption i Danmark.

Nævnet foretog i 2003 tilsyns- og informationsrejser til Thailand. Der henvises herom til 5.3.1. nedenfor samt kapitel 7.

5.1.3. Tilsynet med adoptionssamrådene

Adoptionsnævnets opgave med at føre tilsyn med adoptionssamrådene har navnlig til formål at fremme størst mulig kvalitet og ensartethed i samrådenes afgørelser. Adoptionsnævnet modtager hvert år kun et mindre antal klager og har derfor ikke alene gennem sin virksomhed som klageinstans mulighed for at sikre en høj grad af ensartethed i samrådenes praksis. Dette er bl.a. baggrunden for, at nævnet ligesom i relation til de formidlende organisationer har valgt at udbygge sin tilsynsvirksomhed med generel orientering til samrådene om praksis samt med møder med sekretariater for adoptionssamråd.

I forbindelse med klagesagsbehandlingen er nævnet endvidere fremkommet med bemærkninger af sagsbehandlingsmæssig karakter. I de 57 klager i godkendelsessager, som nævnet behandlede i 2003, besluttede nævnet i 16 sager – svarende til 28% – at udtale kritik af samrådenes sagsbehandling. Det har ikke været en forudsætning for nævnets afgørelser herom, at klagen har omfattet sagsbehandlingsspørgsmål. Nævnets kritik har navnlig været begrundet i, at samrådets afgørelse i sagen ikke opfyldte forvaltningslovens krav om begrundelse af afgørelser, enten fordi afgørelsen ikke i tilstrækkelig grad var begrundet konkret over for ansøgerne, eller fordi samrådet ikke henviste til de relevante retsregler, hvorefter afgørelsen blev truffet.

Som led i en praksiskoordinering mellem samrådene orienterer nævnet løbende samrådene om afgørelser i sager af mere principiel betydning, jf. kapitel 2.

Herudover afholdt nævnet den 9.-10. oktober 2003 det årlige landsmøde for de amtskommunale adoptionssamråd. Det fulde referat fra lands-

Adoptionsnævnets forretningsorden § 23:

Nævnet kan indkalde sager fra de amtskommunale adoptionssamråd til gennemsyn i nævnet.

stk.2. Nævnet underretter adoptionssamrådet om resultatet af gennemgangen.

stk.3. Nævnet kan ikke som led i sin tilsynsvirksomhed omgøre adoptionssamrådenes afgørelser.

Adoptionsnævnets forretningsorden § 24:

Nævnet afholder møder med adoptionssamrådene. Nævnet kan endvidere afgive vejledende udtalelser og henstillinger til adoptionssamrådene.

mødet findes på Adoptionsnævnets hjemmeside. Der henvises i øvrigt til kapitel 7.

Endelig indkaldte nævnet som led i sit tilsyn med samrådene alle sager, hvor der i henholdsvis Roskilde Amt og Vestsjællands Amt blev truffet afgørelse om godkendelse som adoptant i 2002, jf. 5.4. nedenfor.

5.2. Indberettede sager fra organisationer og samråd

Såvel amtskommunerne som de formidlende organisationer kan indberette matchingsager til nævnet. Ifølge godkendelsesbekendtgørelsens § 39, stk. 4, indberetter amtskommunen således til nævnet, hvis amtskommunen bl.a. bliver op-

mærksom på særlige forhold vedrørende de formidlende organisationers behandling af matchingforslag.

Nævnet traf i 2003 afgørelse i fem sager indberettet af samrådene. Alle sagerne vedrørte børn anvist af DanAdopt. Nævnet valgte i en enkelt sag at udtale kritik af samrådet.

Kritik af Vejle Amt

Den konkrete sag var indberettet af Vejle Amt og vedrørte adoption af en dreng fra Sydafrika. Det fremgik af papirerne i forbindelse med matchingen, at drengen var født præmaturligt i uge 32, dvs. 8 uger for tidligt og med en fødselsvægt på 1850 gram. Drengen havde siden fødslen taget pænt på i vægt, og han var beskrevet som i fin udvikling. DanAdopt fremsendte sagen til samrådet, da organisationen på grund af den for tidligere fødsel var i tvivl om, hvorvidt drengen lå inden for rammerne af en almen godkendelse. Samrådet besluttede, at drengen lå inden for en almen godkendelse, men fremsendte sagen til Adoptionsnævnet til orientering. Nævnet fandt efter en gennemgang af sagen, at barnet burde have været vurderet som uden for en almen godkendelse. Nævnet lagde herved vægt på de foreliggende oplysninger om drengens fødselstidspunkt og fødselsvægt. Uagtet, at drengen formentlig var sund og rask på matchingtidspunktet, var nævnet af den opfattelse, at ansøgerne i forbindelse med en eventuel ansøgning om udvidelse af godkendelsen burde være gjort bekendt med den risiko, som kan være forbundet med for tidlig fødsel.

Ud over indberetninger, som nævnet modtager efter afslutningen af en matchingsag behandler nævnet også klager over samrådenes afgørelser i matchingsager. Både ansøgere og organisation kan således indbringe en sag for nævnet, hvis de

er uenige i et samråds vurdering af et barn, ligesom ansøgere kan klage over et samråds afgørelse om at afslå at udvide deres godkendelse i forbindelse med et konkret barn i forslag. For så vidt angår sidstnævnte henvises til beskrivelsen af nævnets klagesager i kapitel 2.

Med hensyn til klager over vurderingen af et barn som henholdsvis inden for eller uden for en almen godkendelse har nævnet i 2003 behandlet en enkelt sådan sag.

Kritik af AC

Den konkrete sag var påklaget af ansøgerne, og vedrørte en dreng født i Indien. AC havde vurderet, at drengen faldt inden for ansøgenes almen godkendelse, hvilket ansøgerne var uenige i. Ansøgerne henviste i klagen til, at drengen i papirerne var beskrevet som »syg« og »for lille«. Nævnet fandt efter en gennemgang af sagen, at barnet faldt uden for rammerne af en almen godkendelse. Nævnet lagde herved vægt oplysningerne på drengens lave fødselsvægt på 1750 gram, som skulle ses i sammenhæng med, at barnet efter det oplyste var født til termin. Nævnet gjorde i forbindelse med sagen AC opmærksom på, at sagen derfor burde være sendt til samrådet i henhold til godkendelsesbekendtgørelsens § 29, stk. 1. Nævnet henviste i den forbindelse til, at det fremgår af bemærkningerne til den seneste ændring af adoptionsloven, at det forudsættes, at de formidlende organisationer udviser betydelig tilbageholdenhed ved vurderingen af udenlandske matchingforslag, således at sagerne sendes til samrådene til afgørelse, medmindre forslagene åbenbart ligger inden for godkendelsen.

5.3. Indkaldte matchingsager

5.3.1. Matchingsager fra Indien

Som led i nævnets tilsyn med de formidlende organisationers behandling af matchingforslag indkaldte nævnet alle matchingsager med børn fra Indien afsluttet i 2002.

Formålet med tilsynet var navnlig at vurdere, om nævnet var enig med de formidlende organisationer i vurderingen af barnet, herunder om man var enig i vurderingen af, om det enkelte barn faldt inden for eller uden for ansøgernes godkendelse.

Der var tale om i alt 110 sager fordelt med 33 børn formidlet gennem AC (30%) og 77 børn formidlet gennem DanAdopt (70%).

Som det ses af figuren, vurderede organisationen, at 33 børn (30%) faldt uden for ansøgernes godkendelse. Årsagerne til, at børnene blev vurderet uden for ansøgernes godkendelse var for AC's vedkommende navnlig lille fødselsvægt hos barnet, at barnet var ældre end ansøgernes godkendelsesramme, eller at der var tale om flere børn/søskende. For DanAdopts vedkommende gjorde samme forhold sig gældende samt det forhold, at enkelte børn havde sygdomme eller udviklings-

forstyrrelser, som gjorde, at man vurderede dem uden for en almen godkendelse.

Ud af de i alt 110 sager har nævnet valgt at udtale kritik i tre sager. De tre sager vedrørte følgende:

a Kritik af DanAdopt

Sagen vedrørte en dreng, som 9 måneder gammel blev accepteret af et ansøgerpar inden for deres almene godkendelse. Det fremgik af organisationens pædiatererklæring, at drengen havde en anelse fremstående øjne og mongolfure, som børnelægen opfattede som betydningsløse. Nævnet bemærkede over for DanAdopt, at man navnlig på grund af det medsendte billede fandt, at der burde være indhentet yderligere oplysninger for at få en afklaring på baggrunden for barnets fremstående øjne.

b Kritik af Frederiksberg Kommune

Sagen vedrørte en pige, som 9 måneder gammel blev bragt i forslag til et danske ansøgerpar. Sagen var fra DanAdopt fremsendt til Frederiksberg Kommune, idet organisationen var i tvivl om, hvorvidt pigen lå inden for ansøgernes almene godkendelse. Det fremgik således af sagen, at pigen umiddelbart efter fødslen (ca. en uge gammel) blev observeret på en afdeling for for tidligt fødte børn i 17 dage.

	Barn inden for ansøgernes godkendelse	Barn uden for ansøgernes godkendelse	I alt
AC	20 (61%)	13 (39%)	33 (100%)
DanAdopt	57 (74%)	20 (26%)	77 (100%)
I alt	77 (70%)	33 (30%)	110 (100%)

Ved ankomsten til hospitalet vejede hun 1,5 kg. Og ved udskrivelsen vejede hun 2,05 kg. Der fandtes ikke oplysninger om pigens første 8 levedøgn. Samrådet ved Frederiksberg Kommune vurderede, at pigen faldt inden for en almen godkendelse. Nævnet bemærkede over for samrådet, at man var af den opfattelse, at pigen burde have været vurderet uden for en almen godkendelse på grund af oplysninger om hendes vægt ved ankomsten til hospitalet.

c Kritik af DanAdopt

Sagen vedrørte en pige, som 9 måneder gammel blev accepteret af et ansøgerpar inden for deres almene godkendelse. Det fremgik af papirerne, at pigen ved fødslen vejede 1700 g. 1 måned gammel vejede hun 2500 g. og 5 måneder gammel vejede hun 4300 g. Det fremgik endvidere af materialet, at der var fundet nogle affarvede pletter på nakken af pigen. Nævnet bemærkede over for DanAdopt, at pigen allerede på grund af sin fødselsvægt burde have været vurderet uden for en almen godkendelse. Herudover var nævnet af den opfattelse, at man burde have søgt afklaret, hvad som var årsagen til de hvide pletter i nakken, idet disse kan være en indikator på spædbarnshæmning.

Ved gennemgangen af sagerne bemærkede nævnet sig, at børnene generelt var meget små – både hvad angår vægt og højde (forholdet mellem vægt og højde var imidlertid upåfaldende). Nævnet besluttede derfor at gennemgå vægtforholdene for de børn, hvor der forelå målinger om vægt og højde, inden barnet blev 2 år (97 børn i alt) og sammenligne tallene med de officielle vækstkurver på indiske børn (www.indiaparenting.com/develop).

Ud af de 97 børn var der 78 børn, som faldt inden for en almen godkendelse (14 fra AC og 64 fra Da-

nAdopt), mens 19 af børnene (9 fra AC og 12 fra DanAdopt) blevet vurderet som børn uden for en almen godkendelse.

Fødselsvægten (FV) var oplyst på 84 af 97 børn svarende til 87% af børnene (96% fra DanAdopt og 52% fra AC). Børnenes gennemsnitlige fødselsvægt var 2,3 kg., hvilket er lavt sammenlignet med indiske børn generelt, hvor den gennemsnitlige fødselsvægt er 3,1 kg. Sammenlignet med de officielle indiske vækstkurver lå den gennemsnitlige fødselsvægt for de 84 børn således lige under 5% percentilen for indiske børn generelt (dvs. kun 5% af alle indiske børn har erfaringsmæssigt en fødselsvægt som er under 2,4 kg.). Kun 5 af de 84 børn havde en fødselsvægt, som lå nær 50% percentilen (dvs. en fødselsvægt som erfaringsmæssigt er den mest almindelige i Indien).

Den lave fødselsvægt tyder på, at børnene har haft dårlige ernæringsmæssige betingelser i fostertilværelsen, og/eller at flere børn end normalt er født for tidligt. I gruppen af børn som faldt uden for en almen godkendelse var lav fødselsvægt særlig markant. Årsagen hertil er, at lav fødselsvægt er en risikofaktor i relation til barnets fremtidige udvikling og det er nævnets opfattelse, at alle børn med en fødselsvægt under 2 kg burde have været vurderet som børn uden for en almen godkendelse.

Vægtmålinger på børnene viser, at kun 6 af børnene (3 fra AC og 3 fra DanAdopt) opnår en markant forbedring af deres vægt (den såkaldte »catch up vækst«). Halvdelen af de øvrige børn har ikke den forventelige vægtøgning. Dog var det kun for to af børnenes vedkommende tilfældet, at vægtøgningen var meget ringe.

Børnenes dårlige vægtøgning på børnehjemmene skyldes formentlig en kombination af mange in-

fektioner (børnene smitter let hinanden, når de er tæt sammen), personalets manglende tid til at stimulere børnene til at spise samt mindre mulighed for at give børnene varieret kost.

Årsagen til, at manglende vækstøgning og/eller lav fødselsvægt er en risikofaktor, er, at dette kan give grund til bekymring i forhold til barnets senere udvikling. Risikoen er navnlig, at børnene kan få indlæringsvanskeligheder, dårlig motorisk koordination, lav intelligens eller høre- og synsproblemer.

Det ville derfor gavne børnene, hvis børnehjemmene havde mulighed for at bedre børnenes livsbetingelser og kunne rette op på de dårlige forhold børnene har haft allerede i fostertilværelsen.

5.3.2. Matchingsager fra Thailand

Adoptionsnævnet foretog den 7.-15. november 2003 en tilsyns- og informationsrejse til Thailand, jf. kapitel 7.

Som led i forberedelsen til denne rejse indkaldte nævnet fra de to organisationer matchingsager med børn fra Thailand i perioden 2000-2003.

Der var tale om i alt 33 sager fordelt med 15 sager fra DanAdopt og 18 sager fra AC.

Nævnets umiddelbare indtryk i forbindelse med gennemgangen af sagerne var, at der gik uforholdsmæssigt lang tid fra børnene blev anbragt på børnehjemmene, til de blev frigivet til adoption. De thailandske myndigheder prioriterer og bruger megen tid på at opspore børnenes biologiske familier, og at søge at få dem anbragt i familierne. Hovedparten af børnene, ca. 75 %, var såkaldte hittebørn, der var efterladt af deres forældre kort

efter fødslen og endda i disse tilfælde arbejder myndighederne med at finde familien.

Selv om det naturligvis er væsentligt af børn så vidt muligt at vokse op hos deres egne familier, opstår der et dilemma, når eftersøgningen af familier kommer til at tage uforholdsmæssigt lang tid fra børnenes småbarnsalder, med den konsekvens, at de tilbringer ventetiden på et børnehjem. Dette gælder i særlig grad, idet langt det hyppigste er, at børnene ikke kommer tilbage i deres familier.

Det er i børnenes interesse at komme til deres blivende familier så tidligt som overhovedet muligt, idet det fremmer mulighed for en optimal følelsesmæssig udvikling og tilknytning.

Denne opfattelse fremførte nævnet talrige gange på møderne med de thailandske myndigheder. De thailandske myndigheder udtrykte forståelse for synspunktet, og ville såfremt ressourcerne tillod det arbejde på at fremme processen.

Ved gennemgangen af de 33 sager, viste det sig, at der i gennemsnit gik 15,6 mdr. fra børnene anbringes på børnehjemmet, og indtil den lægeerklæring, der ligger til grund for adoptionen, foreligger. Af sagerne fremgik det desuden, at lægeundersøgelsen foregik umiddelbart efter, at børnene var frigivet til adoption, og at der herefter går mellem en og seks måneder, før børnene matches med en dansk familie.

Der er betydelig forskel på sagsbehandlingstiden for børn matchet af de to organisationer.

Børnene formidlet gennem DanAdopt opholder sig på de offentlige børnehjem i gennemsnit 18,3 mdr. (fra 5-31 mdr.), før de matches, mens bør-

nene, der formidles gennem AC, bor på det privatdrevne Pattaya i gennemsnitlig 13,5 mdr. (fra 5- 43 mdr.) før matchingen. I papirerne fra de offentlige børnehjem er der detaljerede beskrivelser af, hvordan tiden er brugt med politieftersøgning og brug af medierne mv. Dette fremgår ikke af papirerne fra Pattaya, men nævnet erfarede fra besøget i Pattaya, at proceduren stort set er den samme der. Ifølge oplysninger fra de to organisationer går der herefter for DanAdopts vedkommende omkring en måned fra en familie accepterer matchingforslaget, og indtil barnet hjemtages, mens der for AC's vedkommende går ca.7-8 måneder fra accept til hjemtagelse. Dette har sammenhæng med, at matching af børn formidlet gennem DanAdopt matches af en statslig organisation, der forinden har kontrolleret, at samtykke m.v. er på plads, mens matching af børn formidlet gennem AC foregår fra børnehjemmet, der herefter sender sagen til den statslige organisation. Først herefter kontrolleres det, at barnets papirer, samtykker m.v. er på plads.

Resultatet er herefter, at de børn der adopteres fra Thailand til Danmark gennemsnitligt er omkring 2 år, når de kommer til landet.

5.4. Indkaldte godkendelsessager

Nævnet har som led i sin tilsynsvirksomhed indkaldt alle sager, hvor der i henholdsvis Roskilde Amt og Vestsjællands Amt blev truffet afgørelse om godkendelse som adoptant (dvs. både godkendelser, delvise godkendelser og afslag) i 2002.

Baggrunden for at indkalde sager fra to amter var, at en mere målrettet tilsynsvirksomhed giver bedre mulighed for at vurdere sagsbehandlingen og procedurerne. Ved at koncentrere indsatsen om

et mindre antal amter er det således muligt for nævnet at gennemgå en større sagsmængde fra de udvalgte amter. Det er nævnets opfattelse, at den erfaring, der herved opnås kan udnyttes i den generelle tilsynsvirksomhed med alle amter.

Årsagen til, at netop Roskildes og Vestsjællands amter blev udvalgt var, at disse to amter har haft en henholdsvis lavere og højere godkendelsesprocent end landsgennemsnittet i perioden 1997-2002. Roskilde har således som det eneste amt, i alle seks år har haft en godkendelsesprocent under landsgennemsnittet, mens Vestsjællands Amt – og i mindre markant grad Storstrøms Amt – som de eneste amter, i alle årene har haft en godkendelsesprocent over landsgennemsnittet.

Ud over at vurdere sagsbehandlingen i sagerne fra de to amter var det derfor også formålet med nævnets gennemgang at vurdere, om de pågældende amter i deres bedømmelse af ansøgerne forekom strengere eller lempeligere i deres vurdering af ansøgere set i forhold til vurderingerne i de sager, som nævnet har behandlet som klagesager.

På baggrund af de i alt 58 sager, som nævnet modtog fra henholdsvis Roskilde og Vestsjællands Amt, er det ikke nævnets indtryk, at dette er tilfældet. Nævnet har således ikke via gennemgangen af de konkrete sager fundet belæg for at konkludere, at de to amter i deres vurdering af ansøgerne følger en henholdsvis streng eller lempelig praksis. Det er snarere nævnets opfattelse, at årsagen til den henholdsvis høje og lavere afslagsprocent skal søges i forhold hos ansøgerne. Nævnet har således kun i enkelte af de 32 sager fra Roskilde amt (sag nr. 32) haft bemærkninger til, at der var meddelt afslag. De øvrige forhold, som gennemgangen har givet anledning til at påtale har koncentreret sig

om, at der ikke var indhentet tilstrækkelig oplysninger i sagen – oplysninger som eventuelt kunne have ført til, at ansøgerne havde fået afslag på ansøgningen. I relation til Vestsjællands Amt har de forhold, som nævnet har påtalt, ligeledes koncentreret sig om sagsbehandlingen. Nævnet har således ikke i nogle af de 26 sager fundet, at samrådet burde have meddelt afslag på en ansøgning – om end nævnet i et enkelt tilfælde (sag nr. 21) ikke havde grundlag for at efterprøve samrådets vurdering af ansøgernes ressourcer.

De 58 sager, som nævnet modtog fra de to amterne fordelte sig med 32 sager fra Roskilde Amt og 26 sager fra Vestsjællands Amt. Generelt om sagerne kan følgende bemærkes:

- 57 ansøgere var par og en enkelt var enlig ansøger
- I 19 sager blev der givet aldersdispensation og i tre sager blev der givet afslag på dispensation fra aldersreglerne
- Der blev ikke givet dispensation for samlivskravet i nogle af sagerne
- I 53 sager fik ansøgerne efter fase 1 tilsagn om, at sagen kunne fortsætte; i to sager blev der givet en delvis godkendelse og i tre sager blev der meddelt afslag i fase 1
- I 51 sager blev ansøgerne godkendt efter fase 3, mens tre fik afslag og en enkelt er delvist godkendt til det ansøgte

Efter en gennemgang af samtlige sager besluttede nævnet at fremkomme med bemærkninger i 6 af sagerne fra Roskilde Amt og i 3 af sagerne fra Vestsjællands Amt.

De 6 sager fra Roskilde Amt vedrørte følgende:

- Sag nr. 3. Sagen vedrørte et ansøgerpar på 37 og 42 år, som samrådet godkendte til et barn

i alderen 0-36 måneder. Det fremgik af sagen, at den ene af ansøgerne havde været i et terapiforløb i 1991 og 1998. Uanset, at ansøgeren ikke havde udvist tegn på en egentlig psykiatrisk sygdom var det nævnets opfattelse, at samrådet burde have indhentet yderligere oplysninger herom, herunder en udtalelse fra den psykiater, som havde behandlet ansøgeren.

- Sag nr. 7. Sagen vedrørte et ansøgerpar på 29 og 30 år, som samrådet godkendte til et barn i alderen 0-36 måneder. Det fremgik af sagen, at samrådet den 25. januar 2001 traf afgørelse i fase 1, og at ansøgerne herefter søgte på ny den 7. juni 2002. Samrådet behandlede sagen på ny i fase 1 og besluttede samtidig, at ansøgerne umiddelbart kunne gå videre til fase 3, idet de allerede havde deltaget i det adoptionsforberedende kursus. Nævnet bemærkede over for samrådet, at ansøgerne på ny burde have gennemgået det adoptionsforberedende kursus, jf. godkendelsesbekendtgørelsens § 9. Nævnet fandt i øvrigt ikke, at der var grundlag for en dispensation efter godkendelsesbekendtgørelsens § 14, stk. 3, hvorfor ansøgerne heller ikke kunne have påbegyndt fase 3 i juni 2002. Nævnet bemærkede i øvrigt, at såfremt der havde været grundlag for en dispensation efter bekendtgørelsens § 14, stk. 3, ville dette have medført, at ansøgerne kunne gå direkte til fase 3.
- Sag nr. 12. Sagen vedrørte et ansøgerpar på 37 og 42 år, som samrådet godkendte til et barn i alderen 0-36 måneder. Ansøgerne havde tidligere adopteret et barn, og fik aldersdispensation i medfør af godkendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 2, nr. 1. Det fremgik af sagen, at ansøgerinden havde et BMI på 37,7. Samrådet

havde i forbindelse med ansøgningen til barn nr. 1, hvor ansøgerinden havde et BMI på 36,2, iværksat en speciallægeundersøgelse. I forbindelse med ansøgningen til barn nr. 2 fremgik det, at ansøgerinden, der var 37 år, var ryger. Det var nævnet opfattelse, at samrådet burde have iværksat en ny speciallægeundersøgelse af ansøgerinden.

- Sag nr. 14. Sagen vedrørte et ansøgerpar på 44 og 47 år, som samrådet godkendte til et barn i alderen 5-7 år. Nævnet havde indhentet en psykologundersøgelse af ansøgerne. Nævnet kritiserede, at samrådet ikke forud for sin afgørelse i fase 3 havde fået besvaret de spørgsmål, som blev stillet til psykologen i forbindelse med opgaven eller havde fået belyst de forhold som psykologen var blevet anmodet om i forbindelse med iværksættelsen af undersøgelsen.
- Sag nr. 29. Sagen vedrører et ansøgerpar på 31 og 34 år, som samrådet godkendte til et barn i alderen 0-36 måneder. Det fremgik af sagen, at den ene ansøger havde været sygemeldt fra sit arbejde først 1½ måned på grund af et rygtraume og senere 4 måneder på grund af stress og krisereaktion i forbindelse med arbejdet. Nævnet fandt, at samrådet i denne sag burde have indhentet udtalelse fra psykolog, som havde haft den pågældende ansøger i behandling.
- Sag nr. 37. Sagen vedrører et ansøgerpar, som samrådet afslog at godkende i fase 3. Det fremgik af sagen, at ansøgerinden, som var 27 år, havde et BMI på 32,3. Det var nævnets opfattelse, at samrådet i fase 1 burde have undladt at iværksætte en speciallægeundersøgelse af ansøgerinden, da hun kun var lettere overvægtig. I sammenhæng hermed var det næv-

nets opfattelse, at afgørelsen om at iværksætte speciallægeundersøgelse ikke var tilstrækkelig konkret begrundet og således ikke i overensstemmelse med de krav, som forvaltningsloven stiller til begrundelse af afgørelser. For så vidt angår afslaget i fase 3 var nævnet ligeledes af den opfattelse, at afgørelsen ikke i tilstrækkeligt omfang var begrundet konkret over for ansøgerne.

De 3 sager fra Vestsjællands Amt vedrørte følgende:

- Sag nr. 20. Sagen vedrører et ansøgerpar på 41 og 44 år, som samrådet godkendte til et barn i alderen 36-57 måneder. Det fremgik af sagen, at ansøgerne søgte godkendelse til et barn i alderen »3-5 år eventuelt yngre«. Ansøgerne havde på tidspunktet for ansøgningens indgivelse haft fælles folkeregisteradresse i 1½ år. For så vidt angår samlivsspørgsmålet udsatte samrådet sagen i 7 måneder, hvorefter ansøgerne opfyldte betingelsen om 2½ års dokumenteret samliv. Vedrørende aldersspørgsmålet besluttede samrådet først i fase 3 at dispensere for alderskravet i medfør af godkendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 2, nr. 1. Det var nævnets opfattelse, at samrådets afgørelse om at udsætte sagen ikke var i overensstemmelse med reglerne på området, jf. oplysningerne om det manglende dokumenterede samliv. Herudover kritiserede nævnet, at samrådet ikke allerede i fase 1 havde taget stilling til ansøgningen om aldersdispensation, ligesom nævnet ikke fandt, at samrådet i tilstrækkelig grad havde begrundet, hvorfor samrådet ikke fandt grundlag for at meddele dispensation til et barn yngre end 36 måneder.
- Sag nr. 21. Sagen vedrørte et ansøgerpar på

42 og 43 år, som samrådet godkendte til søskende/tvillinger i alderen 36-60 måneder, subsidiært et enkelt barn i alderen 0-36 måneder. Samrådet havde under sagens behandling truffet afgørelse om iværksættelse af speciallægeundersøgelse på grund af oplysning om overvægt hos ansøgerinden. Nævnet fandt ikke, at samrådets afgørelse om at iværksætte speciallægeundersøgelse var i overensstemmelse med de krav, som forvaltningsloven stiller til begrundelse af afgørelser. Nævnet henviste i den forbindelse til, at afgørelsen ikke var begrundet konkret over for ansøgerne, ligesom afgørelsen ikke indeholdt henvisning til relevante retsregler eller oplysning om klagemulighed. Med hensyn til afgørelsen om principalt at godkende ansøgerne til et søskendepar/tvillinger savnede nævnet en redegørelse for hvilke overvejelser som havde ligget til grund for denne afgørelse. Det fremgik således af sagen, at samrådet var i tvivl om, hvorvidt ansøgerne kunne opnå en udvidet godkendelse til tvillinger, hvorfor det havde bedt sagsbehandleren om yderligere at belyse deres ressourcer. Sagsbehandleren havde herefter opsummerede sine samtaler med ansøgerne og indstillede til samrådet, at ansøgerne kunne godkendes til adoption af et barn, subsidiært tvillinger. Sammenhæng mellem samrådets ønske om yderligere at få belyst ansørgernes ressourcer, den efterfølgende sagsbehandling og samrådets afgørelse fremgik ikke af sagen. Samrådet valgte dog herefter at godkende ansøgerne til søskende/tvillinger, subsidiært et enkelt barn.

- Sag nr. E. Sagen vedrørte et ansøgerpar på 42 og 57 år, som samrådet i fase 1 gav afslag på godkendelse på grund af manglende opfyldelse af alderskravet. Samrådet henviste i afgørelse til, at man ikke fandt at kunne god-

kende adoption af et barn på 11 år. Nævnet bemærkede i sagen, at man ikke var enig med samrådet i, at det på forhånd kunne udelukkes, at et 11 årigt barn ville have gavn af en bortadoption. Herudover fandt nævnet ikke, at der i afgørelsen forelå konkret begrundelse for, at ansøgerne ikke havde de fornødne personlighedsmæssige ressourcer«.

Adoptionsnævnets sekretariat har efterfølgende drøftet tilsynsgennemgangen med repræsentanter fra Roskilde- og Vestsjællands Amt, som er gjort bekendt med nævnets vurdering af de ovenfor nævnte sager.

Sekretariatet gjorde herunder Roskilde Amt opmærksom på, at det er nævnets generelle opfattelse, at samrådet bør være opmærksomt på, at der indhentes journal eller erklæring fra behandlende psykolog/psykiater, hvis der i en sag foreligger oplysning om, at en ansøger inden for en forholdsvis kort årrække har været i behandling hos psykolog eller psykiater.

Gennemgangen af til sagerne fra Vestsjællands Amt og Roskilde Amt viste, at det kan være vanskeligt alene på baggrund af sagens faktuelle oplysninger fuldstændigt at afdække grundlaget for afgørelsen i den enkelte sag. Dette skyldes formentlig, at der er tæt kontakt og indbyrdes forståelse mellem sagsbehandlerne og samrådets medlemmer.

Amterne oplyste på mødet med sekretariatet, at man har været opmærksom på denne problemstilling, og at man er opmærksom på vigtigheden af, at dokumentationen for en given afgørelse skal basere sig på konkrete oplysninger i sagen. Det blev over for nævnets sekretariat tilkendegivet, at man i begge amter nu har tilrettelagt sagsbehand-

lingen således, at der tages højde for den omtalte problemstilling. Vestsjællands Amt oplyste bl.a., at man på denne baggrund har valgt, at sagsbehandlingerne ikke længere fremkommer med egentlige indstillinger i sagerne, inden de forelægges for samrådet til afgørelse.

Nationale aktiviteter

6

6.1. Rådgivning i forbindelse med matchingforslag

Som beskrevet i kapitel 1 er der til nævnet knyttet et antal børnelæger til at rådgive kommende adoptanter. Det drejer sig for tiden om 7 børnelæger. I kapitel 9 findes en komplet liste over disse børnelæger.

Ved stillingtagen til et matchingforslag har ansøgerne mulighed for at søge rådgivning f.eks. hos de læger, der er tilknyttet de formidlende organisationer, ansøgernes egen læge og/eller de læger, som er tilknyttet nævnet.

Da nævnets børnelæger alene har en rådgivende rolle, skal de ikke tage stilling til, hvorvidt det foreslåede barn ligger inden for eller uden for ansøgernes godkendelse. Rådgivningen er udelukkende et tilbud til ansøgerne, og ansøgerne bestemmer selv hvilke dokumenter, de eventuelt ønsker at drøfte med nævnets børnelæge. Af samme grunde munder rådgivningen ikke ud i en skriftlig erklæring vedrørende barnets helbredsforhold.

I 2003 ydede nævnets pædiatere rådgivning til ansøgere i 46 tilfælde. Modsat de foregående år, hvor langt de fleste rådgivninger blev ydet til adoptanter, som var tilmeldt DanAdopt, var fordelingen i 2003 mere i overensstemmelse med andelen af hjemtagne børn fra de to organisationer. Således drejede 20 rådgivninger (44%) sig

om børn formidlet gennem DanAdopt, mens 26 (57%) vedrørte børn formidlet gennem AC International Børnehjælp. Disse tal skal sammenholdes med, at 32% af de hjemtagne børn var formidlet af DanAdopt og 68% af AC International Børnehjælp.

Nævnet lader det være op til børnelægerne selv at vurdere, hvordan rådgivningen mest hensigtsmæssigt kan gennemføres, herunder om rådgivningen skal ske telefonisk, under hjemmebesøg eller på anden måde. Som det ses af tabellen nedenfor, foregik ca. 8 ud af 10 rådgivninger te-

Hvilken type rådgivning er der ydet?

	Antal	Procent
Personlig rådgivning hos børnelægen	1	2%
Personlig rådgivning i ansøgerens hjem eller andet sted	0	-
Telefonrådgivning	38	83%
Både personlig rådgivning og telefonisk rådgivning	7	15%
I alt	46	100%

lefonisk, hvilket stort set svarer til tallene for de foregående år.

Ligesom tilfældet var i 2002, varede den gennemsnitlige rådgivning 2,4 timer.

Der blev i 2003 ydet færre rådgivninger end i 2002 og 2001. I 2002 blev der således ydet 54 rådgivninger, mens der i 2001 blev ydet 68 rådgivninger. I forhold til antallet af hjemtagne børn blev der imidlertid i 2003 ydet samme antal rådgivninger som i 2002 – idet der i begge år blev ydet rådgivning i 9% af sagerne med hjemtagne børn. I 2001 var tallet 11%.

Det er fortsat nævnets opfattelse, at rådgivningsordningen ikke anvendes i det omfang, det var forudsat i forbindelse med vedtagelsen af den seneste adoptionslov. Forklaringen er formentlig, at de kommende adoptanter modtager den rådgivning, de har behov for andetsteds, eksempelvis hos de formidlende organisationers læger eller egen læge.

6.2. Landsmøde for amterne

Nævnet afholdt den 9. – 10. oktober 2003 et landsmøde for de amtskommunale adoptionsamråd. Repræsentanter fra de formidlende organisationer, Civilretsdirektoratet og Adoption og Samfund deltog også i landsmødet.

Et hovedemne for landsmødet var adoptionssager vedrørende enlige ansøgere, herunder hvilke krav der stilles til de ressourcer, netværk osv. Og hvorledes disse forhold kan belyses. To medlemmer af Gruppen af Eneadoptanter (GEA), Marianne Østergaard og Lene Kofoed, holdt i den forbindelse et oplæg om deres erfaringer om godkendelsesforløbet for enlige ansøgere. I forlængelse

af dette oplæg var der gruppearbejde vedrørende navnlig betydningen af enlige ansøgers netværk og tidligere parforhold. Gruppearbejdet blev introduceret og evalueret af psykolog, Lene Kamm og psykolog, Henning J. Nielsen.

Herudover orienterede nævnet bl.a. om sin praksis i sager om såvel psykiske som fysiske helbredsforhold. Afdelingslæge på Rigshospitalet, Grete Teilmann, orienterede om et forskningsprojekt vedrørende udenlandske pigers pubertetsudvikling, og de formidlende organisationer redegjorde for formidlingssituationen i afgiverlandene.

Referat fra landsmødet findes på nævnets hjemmeside www.adoptionsnaevnet.dk.

6.3. Andre møder

6.3.1. Med amterne

Nævnets sekretariat afholdt den 19. marts 2003 et møde med repræsentanter fra amterne øst fra Storebælt. Sekretariatet orienterede i den forbindelse om udviklingen på adoptionsområdet, herunder om sagsbehandlingstiderne i amterne og nævnets afgørelser i klagesager. På mødet drøftede man bl.a. også sagsbehandlingen i forbindelse med bortadoptioner af danske børn og nævnets tilsyn med samrådene og de formidlende organisationers virksomhed i udlandet.

Nævnets sekretariat deltog endvidere sammen med faglig leder af de adoptionsforberedende kurser i Civilretsdirektoratet, Lene Kamm, i et møde den 10. september 2003 i Københavns Amt, som havde lavet en temadag om adoption for samrådssekretariatets medarbejdere og samrådsmedlemmer i Københavns Amt. Temadagen tog først og fremmest udgangspunkt i en række sager, hvor

Adoptionsnævnet havde omgjort samrådets afgørelse, og hvor nævnet anlagde en anderledes og mere positiv bedømmelse af ansøgernes ressourcer, end samrådet havde gjort. Disse sager dannede grundlag for en bredere drøftelse af bl.a. ægtefællers mulighed for at kompensere for den anden ægtefælles manglende ressourcer, ansøgers brug for psykofarmaka, flergangsadoptanters ressourcer i forbindelse med adoption af barn nr. 2, navnlig i tilfælde af at barn nr.1 havde vanskeligheder.

6.3.2. Med organisationerne

Nævnet afholdt også i 2003 møder med de formidlende organisationer med henblik på drøftelse af generelle og aktuelle problemer.

Nævnets formand og sekretariat besøgte således den 31. marts 2003 AC i Århus og den 9. april 2003 DanAdopt i Birkerød. På møderne drøftede man bl.a. aldersrammerne i de abstrakte godkendelser og muligheden for at formidle børn til handicappede adoptanter. Endvidere drøftede man nævnets eventuelle besøg i Colombia (et besøg som senere blev udsat), herunder vigtigheden af at orientere adoptanterne grundigt om den sikkerhedsmæssige situation i Colombia, ligesom man drøftede nævnets tilsynsrejse til Thailand, som blev gennemført i efteråret 2003. Herudover blev formidlingssituationen i Vietnam drøftet.

I efteråret 2003 afholdt sekretariatet endnu et møde med hver af de formidlende organisationer. Mødet med AC koncentrerede sig primært om indholdet af den rapport, som nævnet senere offentliggjorde vedrørende tilsyns- og informationsrejsen til Hviderusland i efteråret 2002. For indholdet af rapporten henviser der til nævnet hjemmeside på www.adoptionsnaevnet.dk Mødet med DanAdopt omhandlede navnlig formidlingssituatio-

nen fra børnehjemmet Bal Vikas i Mumbai, Indien, som på dette tidspunkt var vanskelig på grund af en manglende lisens til udenlandske adoptioner.

6.3.3. Med kursuslederne for de adoptionsforberedende kurser

Den 5. december 2004 afholdt sekretariatschef, Anette Hummelshøj, og medlem af nævnet, psykolog Marie Gammeltoft, på foranledning af Civilretsdirektoratets kursussekretariat, en temadag med kursuslederne for de adoptionsforberedende kurser, hvorunder nævnets arbejdsopgaver og metoder blev drøftet. Marie Gammeltoft redegjorde for, hvorledes hun som psykologfagligt medlem foretager vurderingen af ansøgers ressourcer, herunder hvorledes tidligere kriser/traumer i ansøgers liv havde indflydelse på vurderingen af deres ressourcer til at tage vare på et adoptivbarn.

6.4 Deltagelse i diverse arbejdsgrupper

Nævnet har i løbet af 2003 deltaget i diverse arbejdsgrupper nedsat af Civilretsdirektoratet:

6.4.1. Opfølgingsgruppen vedrørende de adoptionsforberedende kurser

Denne arbejdsgruppe har til opgaven at følge kurserne på et generelt plan. Derfor virker arbejdsgruppen primært som et forum for erfaringsudveksling.

Arbejdsgruppen mødes ca. 2-3 gange årligt. På møderne gives en orientering fra Civilretsdirektoratet og fra arbejdsgruppens øvrige medlemmer. Herunder bliver der drøftet særlige emner efter forslag fra Civilretsdirektoratet eller arbejdsgruppens medlemmer.

6.4.2. Opfølgingsgruppen vedrørende Haagerkonventionen

Nævnet sekretariat deltog i lighed med tidligere år i arbejdsgruppen vedrørende Haagerkonventionen, som er nedsat af Civilretsdirektoratet. Gruppen mødes 1-2 gange årligt med det formål at drøfte problemstillinger i relation til navnlig fortolkning af Haagerkonventionens regelsæt.

6.4.3. Adoptionsgruppen

Nævnets formand, Vibeke Rønne, har deltaget i de ca. 4 årlige møder i adoptionsgruppen, som er en arbejdsgruppe under Civilretsdirektoratet. Adoptionsgruppen har til formål at sikre en løbende udveksling af erfaringer og synspunkter mellem aktørerne på adoptionsområdet. Adoptionsgruppen blev etableret i umiddelbar forlængelse af nedlæggelsen af Adoptionsrådet.

6.4.4. Arbejdsgruppen vedrørende udformningen af en abstrakt godkendelse som adoptant

Nævnet deltog i 2002 i arbejdsgruppen vedrørende udformningen af en abstrakt godkendelse som adoptant. Arbejdsgruppen havde til opgave at overveje hensigtsmæssigheden af de fulgte retningslinier om indholdet af en abstrakt godkendelse som adoptant i sager om adoption af udenlandske børn, herunder fremkomme med forslag til nye retningslinier, hvis der skønnedes at være behov herfor.

Arbejdsgruppen udarbejdede i december 2002 en redegørelse, hvori det blev anbefalet, at nævnet nedsatte en projektgruppe med henblik på dels at præcisere, hvilke helbredsforhold hos barnet, som må antages at ligge inden for en almen godkendelse, dels at forsøge at foretage en præcisering og ka-

tegorisering af de helbreds-mæssige forhold, som erfaringsmæssigt ses hos udenlandske adoptivbørn, og som kræver en udvidet godkendelse. Nævnet besluttede i efteråret 2003, at nævnets sekretariatschef, Anette Hummelshøj, og sekretariatets pædiatriske konsulent, overlæge, Lene Hesse Rasmussen skulle udarbejde et oplæg til nævnet vedrørende emnet. Før tilbagemelding til Civilretsdirektoratet – vil nævnet indhente bidrag fra de relevante aktører på adoptionsområdet; muligvis som led i en temadag. Nævnet forventer at komme med en tilbagemelding til Civilretsdirektoratet i 2004/2005.

6.5. Nævnets hjemmeside

Nævnets hjemmeside vedligeholdes løbende. På nævnets hjemmeside findes bl.a. oplysninger om nævnets arbejde og reglerne på adoptionsområdet samt beskrivelse af procedurerne i forbindelse med en ansøgning om udenlandsk eller dansk adoption, herunder resuméer i et udvalg af nævnets afgørelser. Endvidere findes der en beskrivelse af nævnets arbejdsopgaver samt information om nogle af de lande, som afgiver børn til adoption. Herudover indeholder hjemmesiden en række statistiske oplysninger, ligesom nævnets publikationer er tilgængelige fra hjemmesiden. Nævnet har ligesom i de foregående år det klare indtryk, at hjemmesiden opfylder et behov for samlet information om adoptionsområdet. Omkring 2700 personer besøgte hver måned hjemmesiden i 2003, hvilket dækker over omkring 1150 forskellige brugere. Den gennemsnitlige besøgende brugte mellem 8 og 10 minutter på hjemmesiden.

Nævnets hjemmeside findes på adressen www.adoptionsnaevnet.dk.

Internationale aktiviteter

7

7.1. Seminar om internationale adoptioner i Skandinavien

Seminaret blev afholdt den 18. februar 2003 i Oslo, Norge.

Seminaret var arrangeret af det norske Barne- og familiedepartement (BFD), Barne-, ungdoms- og familieforvaltningen (BUFA) og Universitet i Oslo, Institut for specialpædagogik. Nævnsmedlem, socialrådgiver og direktør i Grenå Kommune, Birgit Skov Jensen og sekretariatschef, Anette Hummels-høj, deltog i seminaret.

På seminaret gav professor ved Universitet, Institut for Specialpædagogik, Monica Dalen, en status for forskningen på adoptionsområdet i Norge og resten af Skandinavien. Det fremgik bl.a. heraf, at Sverige og Danmark op gennem halvfjerdserne og firserne havde været førende indenfor forskning vedrørende adoption, men at Norge siden midten af halvfemserne havde haft flest forskningsprojekter på området. Det fremgik endvidere, at forskningen tidligere havde haft fokus på adoptivbarnets første tid i familien, sprogudvikling, læring og skolegang, samt de demografiske og generelle levevilkår i adoptivfamilien, mens der i de senere år særligt har været fokus på identitet og etnicitet.

Det kendetegnende for adoptionsforskningen har været en psykologisk indfaldsvinkel i modsætning til en sociologisk. Forskningen har ifølge Monica

Dalen ind til videre vist, at adoptivfamilier er stabile, og at selv om den første tid med barnet opleves som vanskelig, går det bedre med tiden. Den norske forskning viser endvidere, at der er større spredning i adoptivbørnenes skolepræstationer set i forhold til norsk fødte børn. Det er endvidere vanskeligt at sige noget generelt om de adopteredes identitetsudvikling. Monica Dalen pegede på behovet for forskning på følgende området:

- børn fra Østeuropa
- adopteredes uddannelse/arbejdsliv
- adopteredes voksen- og familieliv
- samspillet i adoptivfamilien
- søskenderelationer, herunder mellem adopterede og biologiske børn
- ekstremgrupper- eksempelvis børn der har haft specielle vanskeligheder eller har klaret sig uventet godt

På seminaret gav docent i børne- og ungdomsmedicin, Epidemiologisk Centrum, Socialstyrelsen i Stockholm, Anders Hjern, en redegørelse for det seneste og hidtil største registerforskningsprojekt i Sverige vedrørende adoptivbørn psykiske helbredsforhold og deres sociale tilpasning. Det er tale om et meget omfattende studie, som bl.a. peger på, at adopterede har en øget risiko for at udvikle psykisk sygdom og begå selvmord. Samtidig fremgår det, at langt de fleste adopterede klarer sig godt. For yderligere information om forskningsprojektet henvises til www.nia.se

7.2. Nordisk møde

Det årlige nordiske møde mellem adoptionsmyndighederne blev i afholdt i dagene 22. og 23. maj 2003 i Bergen, Norge, og Civilretsdirektoratet og nævnets sekretariat var repræsenteret.

Formålet med de nordiske møder er gensidigt at orientere om den seneste udvikling på adoptionsområdet i de respektive lande. Der blev fra dansk side bl.a. orienteret om resultaterne af tilsynet med de formidlende organisationer og samrådene samt om erfaringerne med de danske adoptionsforberedende kurser.

På mødet gav overlæge og forsker ved Børnepsykiatrisk Klinik ved Haukeland Universitetssygehuset i Bergen, Einar Heiervang, med udgangspunkt i sine egne erfaringer og den svenske registerundersøgelse, jf. ovenfor, et bud på, hvad vi ved om adopteredes psykiske helbredsforhold, og hvorledes behovene imødekommes.

7.3. Møde med filippinsk delegation

Sammen med Civilretsdirektoratet var nævnets sekretariat vært for et møde med Department of Social Welfare and Development/Intercountry Adoption Board (ICAB) den 23. maj 2003. Sekretariatet orienterede på mødet om det danske adoptionsystem, herunder om myndighedsstruktur og om nævnets opgaver, herunder med tilsynet med amterne og de formidlende organisationer. Et hovedemne for mødet var behandlingen af sager om stedbarnsadoptioner.

7.4. Uformelt møde mellem Nordic Adoption Council og de nordiske centralmyndigheder

De nordiske formidlende organisationer og centralmyndigheder afholdt i forbindelse med Nordic Adoption Council's (NAC, som består af de nordiske adoptionsformidlende organisationer) møde i Oslo, Norge, et uformelt møde den 26. oktober 2003, hvor man bl.a. drøftede et kommende møde i Special Commission i Haag, som forventedes at finde sted i 2004, samt spørgsmål om omkostninger i forbindelse med adoption. Danmark var repræsenteret ved sekretariatschef, Anette Hummelshøj.

NAC orienterede om, at man fra Det Permanente Bureau i Haag havde fået oplyst, at der allerede i 2004 – og ikke som tidligere meddelt i 2006 – vil blive afholdt Special Commission møde om adoption i Haag. Der vil forud for dette møde, således som det også skete i forbindelse med første Special Commission møde i 2000, blive udsendt et spørgeskema. Det Permanente Bureau havde ønske om, at mødet i 2004 ikke alene ville blive problemfokuserende, men der også ville blive mulighed for at drøfte »good practice« på adoptionsområdet. NAC efterlyste, bl.a. spørgsmål, som centralmyndighederne kunne ønske blive drøftet i den anledning.

Danmark oplyste, at man i uformel sammenhæng var blevet gjort bekendt med, at der i 2004 vil finde et sådant møde sted, men at man ikke kendte dets nærmere indhold. Danmark oplyste i den forbindelse, at man endnu ikke havde forholdt sig til, hvilke emner man ønskede drøftet.

Fra norsk side blev det vedrørende spørgsmålet om omkostninger i forbindelse med adoption oplyst, at Barne-, ungdoms- og familieforvaltningen

(BUFA) har indstillet til det norske Barne-og Fami-
liedepartement, at man stopper formidlingen fra
de private institutioner i Colombia. Baggrunden
for BUFA's indstilling er, at man ikke har kunnet
få tilfredsstillende oplysninger fra den colombi-
anske centralmyndighed om omkostningerne
i forbindelse med adoption fra de pågældende
institutioner. Der betales ca. 6000 US dollars pr.
adoption. Det var tydeligt, at de norske formid-
lende organisationer var utilfredse med BUFA's
indstilling.

7.5. Nævnets rejse til Thailand

Den 7.-16. november 2003 foretog nævnet en
rejse til Thailand. Det primære formål med rejsen
var at føre tilsyn med AC's og DanAdopts adopti-
onsvirksomhed i landet. Rejsen havde endvidere
til formål at indsamle viden om lovgivningen og
adoptionsprocessen i landet.

I rejsen deltog fra nævnet:

- Formand, landsdommer, Vibeke Rønne
- Næstformand, kontorchef, Michael Jørgensen
- Medlem, overlæge, dr. med., Thure Krarup
- Medlem, socialrådgiver, direktør, Birgit Skov Jensen
- Konsulent i sekretariatet, overlæge, Lene Hesse Rasmussen

Fra DanAdopt deltog seniorkonsulent Jane Baun.
AC valgte ikke at deltage i rejsen.

Rejserapporten, der er under udarbejdelse, for-
ventes offentliggjort på nævnets hjemmeside, i
andet halvår af 2004. Der henvises i øvrigt til gen-
nemgangen af thailandske matchingsager i kapi-
tel 5.

7.6. Europæisk adoptionsmøde i Monaco

Den 6.-8. november 2003 deltog Civilretsdirekto-
ratet og nævnets sekretariat i det årlige uformelle
adoptionsmyndigheds møde for de europæiske
centralmyndigheder. Siden tilblivelsen af Ha-
agerkonventionen om beskyttelse af børn og om
samarbejde med hensyn til internationale adop-
tioners har der været tradition for et sådant årligt
møde. Såvel lande, som er medlem af konventio-
nen, som ikke-medlemslande har mulighed for at
deltage i mødet.

Emnerne for årets møde var bl.a.

- nyheder og problemstillinger i forhold til kon-
krete giverlande (Rumænien, Bulgarien, Rus-
land, Kina, Colombia, Guatemala, Peru, Viet-
nam og Thailand)
- omkostninger i forbindelse med international
adoption
- tilsyn med de formidlende organisationer
- helbredsoplysninger på børnene og socialrap-
porter på forældrene
- drøftelse af specifikke problemstillinger i for-
hold til fortolkning af konventionens regler.

På mødet var der bl.a. enighed, at Danmark
på det kommende Special Commission mødet
skulle præsentere et tillæg til den allerede eksis-
terende »practical guideline on medical report
on children«, som omfatter forslag til oplysninger
af psykosocial karakter. Der var endvidere enig-
hed om at præsentere et fælles europæisk notat
fra centralmyndighederne om omkostningerne
i forbindelse med adoption. Holland og Belgien
arbejder for tiden med at tilvejebringe et sådant
notat, som kan være med til at kortlægge, hvad
der inden for konventionens rammer kan be-
trages som »rimelige udgifter i forbindelse med

adoption«. Formålet med et sådant notat er at skabe overblik over, hvorledes adoptionsomkostningerne er sammensat i dag samt give et bud på, hvorledes de frem over bør sammensættes.

7.7. Besøg i Holland

Anette Hummelshøj og Trine Hede, fra nævnets sekretariat, besøgte den 13. og 14. marts 2003 organisationer i Holland med henblik på at høre nærmere om, hvordan de i Holland har organiseret deres vidensindsamling og forskning på adoptionsområdet. Holland er i forhold til de fleste andre lande forholdsvis langt fremme på dette område og har tradition for et solidt forskningsmiljø inden for adoption. Formålet med besøget var således at få inspiration dels til organiseringen af vidensindsamling i Danmark, dels til relevante emner og forskningsopgaver.

Besøget omfattede møder med følgende:

- 1** Besøg på Leiden Universitet (hvorfra der drives betydelig forskningsvirksomhed på adoptionsområdet)
- 2** Besøg hos VIA/WAN (sammenslutning af VIA der er en organisation, som står for de adoptionsforberedende kurser i Holland, og WAN der er en organisation, som beskæftiger sig med post-adoption i Holland). Organisationen hører til i Utrecht.
- 3** Møde med Lucile van Tuyll (psykologfaglig konsulent og tidligere grundlægger af de adoptionsforberedende kurser i Holland)
- 4** Besøg hos FIOM, Hertogenbosch. FIOM er en organisation, som i Holland er behjælpelig med information og rådgivning bl.a. vedrørende graviditet, overvejelser om at afgive et barn til bortadoption og søgning af biologiske rødder.

Nøgletal om internationale adoptioner

8

8.1. Hjemtagne børn

Nedenstående tabel viser antallet af udenlandske adoptivbørn, som er hjemtaget af de to formidlende organisationer i 2003. Som det fremgår, blev der i dette år hjemtaget 522 børn fra i alt 21

lande. Kina er med 34% af børnene i 2003 det land, hvorfra Danmark modtager flest børn. Herefter kommer henholdsvis Indien, Colombia og Korea. Børn fra disse fire lande udgør tilsammen 68% af samtlige hjemtagne børn i 2003.

Hjemtagne børn i 2003

	AC International Børnehjælp	DanAdopt	I alt	Andel
Bolivia	14	-	14	3%
Bulgarien	-	10	10	2%
Burkina Faso	4	-	4	1%
Colombia	56	2	58	11%
Ecuador	7	-	7	1%
Etiopien	40	-	40	8%
Filippinerne	-	5	5	1%
Guatemala	1	-	1	0%
Haiti	-	1	1	0%
Hviderusland	19	-	19	4%
Indien	33	32	65	12%
Kina	143	35	178	34%
Korea	-	56	56	11%
Nepal	1	-	1	0%
Peru	2	-	2	0%
Polen	-	1	1	0%
Sydafrika	0	13	13	2%
Thailand	6	4	10	2%
Tjekkiet	16	-	16	3%
Ungarn	2	-	2	0%
Vietnam	11	8	19	4%
I alt	355	167	522	100%

8.2. Afgørelser om godkendelse som adoptant

I 2003 traf de amtskommunale adoptionssamråd i alt 564 afgørelser om godkendelse som adoptant.

Godkendelsesprocenten udgjorde i 2003 94%, mens afslagsprocenten var 6%. Afslagsprocenten var i 2003 således mindre end tilfældet har været i nogle af de foregående år, jf. figuren nedenfor.

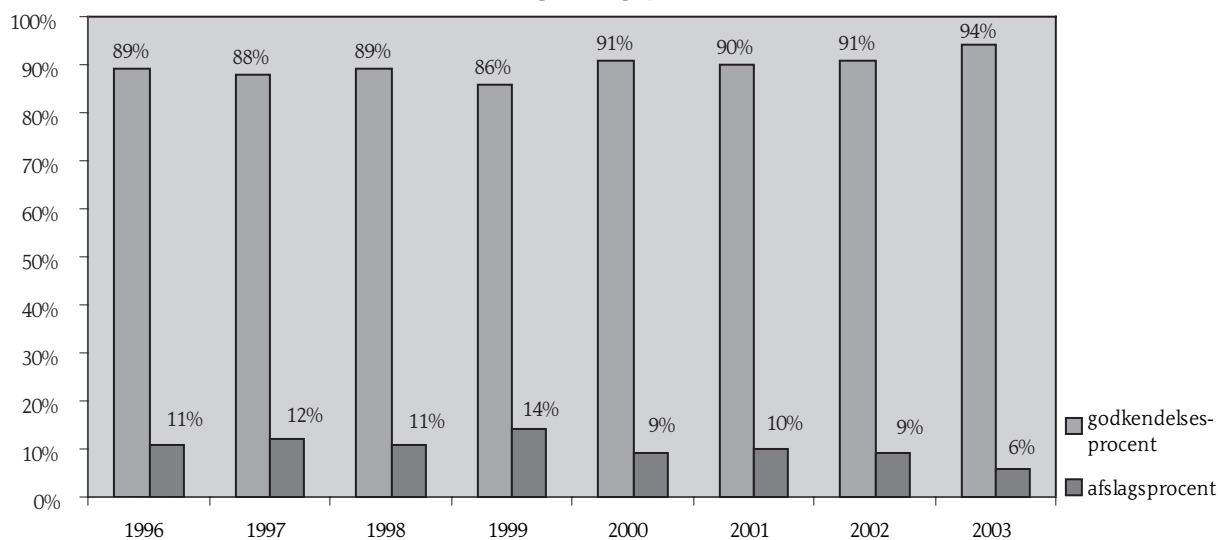
	2003
Afgørelser i alt	564
Godkendelser efter fase 3	529
Godkendelsesprocent	94%
Afslag efter fase 1	26
Afslag efter fase 3	9
Afslag i alt	35
Afslagsprocent	6%

	Ansøgerpar	Enlige ansøgere
Godkendelser	495	34
Afslag fase 1	24	2
Afslag fase 3	5	4
Afgørelser i alt	524	40

NB: Der er i tallene taget hensyn til nævnets eventuelle omgørelser (dvs. tabellen viser antallet af afgørelser efter, at nævnet eventuelt har ændret samrådets afgørelse).

Hvis man udelukkende ser på afgørelser i 2003, der vedrører par, er godkendelsesprocenten for landet som helhed 94%. Godkendelsesprocenten for enlige var i 2003 85%. Som det fremgår, var der imidlertid kun 40 afgørelser vedrørende en-

Godkendelses- og afslagsprocent 1996 - 2003

Godkendelsesprocenter for par og enlige 1996-2003

	Ansøgerpar	Enlige ansøgere	Alle ansøgere
1996	91%	37%	89%
1997	89%	64%	88%
1998	90%	46%	89%
1999	88%	59%	86%
2000	92%	77%	91%
2001	91%	71%	90%
2002	92%	79%	91%
2003	94%	85%	94%

lige ansøgere, hvorfor også den samlede godkendelsesprocent var 94%.

Som det fremgår af tabellen, er godkendelsesprocenten for enlige ansøgere steget betydeligt gennem de senere år.

Nedenfor ses fordelingen af henholdsvis afgørelser, godkendelser og afslag opdelt på de enkelte amter i 2003.

Godkendelsesprocenten opdelt på de enkelte amter viser, at der er variation mellem amterne med hensyn til andelen af godkendelser, 7 amter havde en godkendelsesprocent på 100%, mens godkendelsesprocenten for de øvrige amter varierede mellem 84% og 96%.

Som beskrevet i nævnets statistik i 2002, var der set over de seneste tre år (2000-2002) således tre amter – Københavns Amt, Fyns Amt og Roskilde Amt – som i alle tre år havde en godkendelsespro-

cent under landsgennemsnittet. Omvendt var der fire amter – Københavns Kommune, Storstrøms Amt, Vejle Amt og Vestsjællands Amt – som i alle tre år havde en godkendelsesprocent over landsgennemsnittet.

Hvis man inddrager tal fra før den nye adoptionslovs vedtagelse (1996-1999) viser det sig, at Roskilde Amt i årene 1997-2002 havde en godkendelsesprocent under landsgennemsnittet, mens to amter – Storstrøms Amt og Vestsjællands Amt – i alle årene havde en godkendelsesprocent over landsgennemsnittet.

Nævnet besluttede blandt andet på denne baggrund i 2003 at indkalde alle sager, hvor der i Roskilde Amt og Vestsjællands Amt blev truffet afgørelser om godkendelse som adoptant (dvs. både godkendelser, delvise godkendelser og afslag) i 2003. Der henvises nærmere til kapitel 5, hvor gennemgangen af disse sager beskrives.

Som det fremgår af tabellen, var tendensen i 2003 den samme som tidligere – dog med den undtagelse, at Roskilde Amt i 2003 havde en godkendelsesprocent på 96%, hvilket var højere end landsgennemsnittet¹.

¹ Hertil skal imidlertid bemærkes, at tabellen, som tidligere beskrevet, er udtryk for samrådenes afgørelser efter, at nævnet eventuelt har ændret afgørelsen. Således var godkendelsesprocenten i 2003 92% for landet som helhed, hvis samrådenes afgørelser betragtes isoleret. Godkendelsesprocenten i Roskilde Amt var tilsvarende 92%, hvis bortses fra nævnets afgørelser.

Afgørelser om godkendelse som adoptant i 2003

	Afgørelser i		Afslag efter fase 1	Afslag efter fase 3
	alt	Godkendelser		
Københavns Kommune	78	75	2	1
Frederiksberg Kommune	15	15	0	0
Københavns Amt	75	66	5	4
Bornholms Amt	1	1	0	0
Frederiksborg Amt	43	43	0	0
Fyns Amt	30	27	2	1
Nordjyllands Amt	44	40	3	1
Ribe Amt	24	22	2	0
Ringkjøbing Amt	39	34	5	0
Roskilde Amt	24	23	1	0
Storstrøms Amt	18	18	0	0
Sønderjylland Amt	32	27	4	1
Vejle Amt	34	34	0	0
Vestsjællands Amt	19	19	0	0
Viborg Amt	27	24	2	1
Århus Amt	61	61	0	0
Hele landet	564	529	26	9

NB: I to ud af de 9 sager, hvor ansøgerne fik afslag i fase 3, fik ansøgerne til gengæld en delvis godkendelse.

8.3. Fase 1

Formålet med fase 1 er, at der på et tidligt stadium af sagen opnås en afklaring af, om ansøgeren opfylder de generelle krav, der stilles for at blive godkendt som adoptant. Undersøgelsen i amtet er

derfor på dette tidspunkt i forløbet koncentreret om at tilvejebringe de oplysninger, der er nødvendige for at afklare, om ansøgeren opfylder kravene til alder, samliv og ægteskab, økonomi, bolig, strafforhold og helbredsmæssige forhold.

8.3.1. Dispensation fra alderskravet

Ifølge godkendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 1, er det en betingelse for at blive godkendt som adop-

Godkendelsesprocenter 2000-2003

	2000	2001	2002	2003
Københavns Kommune	93%	91%	93%	96%
Frederiksberg Kommune	95%	83%	97%	100%
Københavns Amt	86%	89%	86%	88%
Bornholms Amt	88%	100%	100%	100%
Frederiksborg Amt	97%	88%	97%	100%
Fyns Amt	83%	83%	87%	90%
Nordjyllands Amt	93%	93%	86%	91%
Ribe Amt	84%	96%	87%	92%
Ringkjøbing Amt	91%	84%	84%	87%
Roskilde Amt	89%	71%	90%	96%
Storstrøms Amt	96%	92%	94%	100%
Sønderjylland Amt	91%	89%	96%	84%
Vejle Amt	98%	98%	98%	100%
Vestsjællands Amt	100%	93%	95%	100%
Viborg Amt	91%	92%	89%	89%
Århus Amt	90%	92%	96%	100%
Hele landet	91%	90%	91%	94%

tant, at ansøgerens alder på ansøgningstidspunktet ikke overstiger barnets alder med mere end 40 år. Der er imidlertid mulighed for at dispensere fra dette alderskrav, hvis:

- 1 kun den ene ægtefælles alder overstiger barnets alder med mere end 40 år, mens den anden ægtefælle er noget yngre, eller
- 2 ansøgeren inden rimelig tid efter at have modtaget et adoptivbarn ansøger om godkendelse til adoption af endnu et barn, eller

3 der foreligger særlige omstændigheder i øvrigt.

Som det ses af tabellen, gav samrådet aldersdispensation i 99 sager i 2003. Dette svarer til 18% af de sager, hvor der blev truffet afgørelse. Som det fremgår, blev de fleste aldersdispensationer givet under henvisning til, at den ene ægtefælle var noget yngre (51%) eller under henvisning til, at ansøgerne søgte om godkendelse til endnu et barn inden rimelig tid efter at have modtaget et adoptivbarn. Rimelig tid fortolkes normalt som maksimalt 1½ år.

Aldersdispensationer

	2002	2003
Ansøgninger om dispensation	125	113
Aldersdispensationer	107	99
§ 6, stk. 2, nr. 1 (»noget yngre«)	49	50
§ 6, stk. 2, nr. 2 (»inden rimelig tid«)	49	47
§ 6, stk. 2, nr. 3 (»særlige omstændigheder«)	9	2

Den gennemsnitlige alder for alle ansøgere, hvor samrådene i 2002 traf afgørelse, var 35,8 år for kvindernes vedkommende og 36,6 år for mændenes vedkommende.

8.3.2. Dispensation fra samlivskravet

Ifølge godkendelsesbekendtgørelsens § 8 kan et ægtepar kun godkendes som adoptanter, hvis de på tidspunktet for indgivelse af ansøgningen har samlevet i mindst 2½ år, medmindre der foreligger særlige omstændigheder.

Der vil f.eks. kunne foreligge særlige omstændigheder, hvis samlivskravet kolliderer med aldersbetingelserne i godkendelsesbekendtgørelsens § 6, fordi ansøgerne først har mødt hinanden i en relativ sen alder og hurtigt har fundet ud af, at de ikke kan få biologisk barn sammen. I de 12 sager, hvor samrådet i 2003 dispensererede fra samlivskravet, var der i 7 af sagerne tale om, at samlivskravet kolliderede med alderskravet, fordi ansøgerne havde mødt hinanden i en sen alder.

Dispensation fra samlivskravet

	2002	2003
Ansøgninger om dispensation	13	17
Dispensationer fra samlivskravet	10	12

8.3.3. Specialundersøgelser i fase 1

Hvis samrådet vurderer, at der – før der træffes afgørelse i fase 1 – er behov for en specialundersøgelse af ansøgerne, kan samrådet bestemme, at en sådan undersøgelse af ansøgeren skal iværksættes. Samrådet vil så efterfølgende på baggrund af specialundersøgelsen skulle vurdere sagen på ny og træffe en endelig afgørelse om, hvorvidt de generelle krav kan anses for opfyldt.

I fase 1 vil denne situation være særlig relevant i forbindelse med vurderingen af den betydning,

Specialundersøgelser i fase 1

	2002	2003
Iværksatte specialundersøgelser	40	45
Procent af alle afgørelser	6%	8%
Medicinske undersøgelser	30	39
Psykiatriske undersøgelser	8	4
Psykologiske undersøgelser	1	2
Andre undersøgelser	1	2

som en ansøgers helbredsmaessige forhold har for spørgsmålet om godkendelse til adoption. Som det ses af tabellen, har langt de fleste specialundersøgelser været medicinske undersøgelser eller psykiatriske undersøgelser.

Af de 45 ansøgere, der i 2002 gennemgik en specialundersøgelse i fase 1, blev 39 ansøgere godkendt, hvilket svarer til en godkendelsesprocent på 87%. 6 ansøgere fik afslag på godkendelse. Alle afslagene blev givet i fase 1.

8.3.4. Afslag i fase 1

Som det fremgik ovenfor, gav samrådene i 2003 afslag i fase 1 i 26 sager. Samrådenes begrundelse for at give afslag i fase 1 kan være begrundet i et eller flere af følgende forhold:

- Ansøgeren opfylder ikke alderskravet, jf. godkendelsesbekendtgørelsens § 6
- Ansøgerne opfylder ikke kravet om, de på tidspunktet for indgivelse af ansøgningen skal have levet sammen i mindst 2½ år, medmindre der foreligger særlige omstændigheder, jf. godkendelsesbekendtgørelsens § 8
- Ansøgeren opfylder ikke kravet om, at vedkommendes fysiske og psykiske helbred ikke må forringe mulighederne for, at adoptionsforløbet bliver til barnets bedste, jf. godkendelsesbekendtgørelsens § 7, nr. 1
- Ansøgeren opfylder ikke kravet om, at vedkommende skal råde over en bolig, der er egnet til at danne rammerne for opfostring af barnet, jf. godkendelsesbekendtgørelsens § 7, nr. 2
- Ansøgeren opfylder ikke kravet om, at vedkommende skal have forsvarlige økonomiske forhold, jf. godkendelsesbekendtgørelsens § 7, nr. 3

- Ansøgeren opfylder ikke kravet om, at vedkommende ikke må være straffet for forhold, der giver anledning til berettiget tvivl om ansøgerens egnethed til at adoptere, jf. godkendelsesbekendtgørelsens § 7, nr. 4

Begrundelserne for afslagene fremgår af tabellen nedenfor. Det bemærkes, at der kan forekomme flere begrundelser i den enkelte sag, hvorfor antallet af begrundelser overstiger antallet af afslag.

Begrundelser for afslag i fase 1, 2003

	2003	Procent af afslag i fase 1 (n=26)	Procent af alle afgørelser (n=564)
Afslag i fase 1	26	100%	5%
Alder	5	19%	1%
Samliv	5	19%	1%
Helbred	16	62%	3%
Boligforhold	0	-	-
Økonomiske forhold	2	8%	0%
Strafforhold	0	-	-

8.3.5. Sagsbehandlingstider i fase 1

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i fase 1 var i 2003 faldet til 96 dage. Sagsbehandlingstiden beregnes fra den dato, hvor ansøgningen indgives til amtet, og indtil samrådet træffer afgørelse i fase 1. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i fase 1 i 2002 var 105 dage.

Eftersom den gennemsnitlige sagsbehandlingstid påvirkes af enkelte sager, som behandles enten ekstraordinært hurtigt eller langsomt er percentilerne på 25%, 50% og 75% også medtaget. Disse udtrykker antallet af dage, som henholdsvis 25%, 50% og 75% af sagerne behandles inden for. Det fremgår således, at eksempelvis 25% af sagerne behandles inden for 54 dage, mens 75% af sagerne behandles inden for 119 dage.

forholdsvis stor variation mellem amterne. Således varierer sagsbehandlingstiden i fase 1 fra 50 dage i det hurtigste amt til 153 dage i det langsomste amt. Det bemærkes, at der ved tolkningen af tabellen må tages forbehold for, at visse amter har truffet meget få afgørelser, hvorfor tallene for disse amterne næppe kan tages som udtryk for den generelle sagsbehandlingstid i det pågældende amt.

Som det fremgår af tabellen, var der imidlertid

Hvis man sammenholder med sagsbehandlingsti-

Sagsbehandlingstider i fase 1 i 2003

	Fase 1	25%	50%	75%
Københavns Kommune (n=78)	92	53	87	119
Frederiksberg Kommune (n=15)	64	45	52	100
Københavns Amt (n=75)	153	114	146	170
Bornholms Amt (n=1)	50	50	50	50
Frederiksborg Amt (n=43)	92	45	70	97
Fyns Amt (n=30)	113	60	73	98
Nordjyllands Amt (n=44)	99	58	77	121
Ribe Amt (n=24)	79	42	57	90
Ringkjøbing Amt (n=39)	74	44	66	86
Roskilde Amt (n=24)	87	49	70	124
Storstrøms Amt (n=18)	63	47	58	72
Sønderjyllands Amt (n=32)	116	63	87	139
Vejle Amt (n=34)	102	62	70	93
Vestsjællands Amt (n=19)	93	55	94	119
Viborg Amt (n=27)	50	32	41	54
Århus Amt (n=61)	72	56	68	82
Hele Landet (n=564)	96	54	76	119

derne i 2001 og 2002 synes det dog muligt at spore følgende tendenser. Der var to amter (Københavns Amt og Sønderjyllands Amt) som i alle tre år havde en gennemsnitlig sagsbehandlingstid i fase 1, der oversteg landsgennemsnittet med mere end 20 dage. Modsat var der tre amter (Ringkøbing, Storstrøms og Viborg Amt), som i alle tre år havde en gennemsnitlig sagsbehandlingstid som var 20 dage kortere end landsgennemsnittet.

Det bemærkes, at enkelte amter kan have truffet henholdsvis flere eller færre afgørelser i fase 1 end det totale antal afgørelser, da ansøgere kan være flyttet mellem amterne undervejs i godkendelsesforløbet.

8.4. Fase 2

Fase 2 i undersøgelses- og godkendelsesforløbet består af et adoptionsforberedende kursus, som er obligatorisk for alle førstegangsansøgere.

Formålet med kurset er bl.a. at gøre de centrale problemer om adoption klart for ansøgerne og at give ansøgere et grundlag for at vurdere, om de har ressourcer til at adoptere et udenlandsk barn.

Adoptionsforberedende kurser

	2002	2003
Antal deltagere	702	783
-heraf som par	328	373
-heraf som enlige	46	37
Heraf førstegangsansøgere	702	783
Heraf flergangsansøgere	0	0

Kilde: Civilretsdirektoratet

Det adoptionsforberedende kursus skal således medvirke til at give de enkelte ansøgere mulighed for at gennemarbejde de problemer, der kan opstå ved enhver adoption, ligesom ansøgerne eventuelt får øjnene op for aspekter ved adoption, som de ikke tidligere har været opmærksomme på.

Det adoptionsforberedende kursus består af et forløb med to weekender.

8.5. Fase 3

I fase 3 af undersøgelses- og godkendelsesforløbet skal det afgøres, om den ansøger, der opfylder de generelle betingelser for at blive godkendt som adoptant, og som efter deltagelse i det adoptionsforberedende kursus (fase 2) oplyser, at vedkommende fortsat ønsker at adoptere, også efter en individuel vurdering kan anses for egnet hertil.

I forbindelse med fase 3 vil et væsentligt spørgsmål være, hvor mange ansøgere, der efter deltagelse i det adoptionsforberedende kursus, ikke har ønsket at fortsætte deres adoptionssag.

Som det ses af nedenstående tabeller, behandlede samrådene i alt 342 sager, hvor ansøgerne havde deltaget i det adoptionsforberedende kursus. Ud af disse anmodede ansøgerne i 331 sager om, at fase 3 skulle påbegyndes. Der er således stort set ingen ansøgere, som ikke ønsker at fortsætte deres adoptionssag efter deltagelse i kurset. Ifølge godkendelsesbekendtgørelsens § 14, stk. 3, skal ansøgere, der ikke har deltaget i det adoptionsforberedende kursus, anmode amtet om iværksættelse af fase 3 inden 3 måneder efter samrådets afgørelse i fase 1. Hvis ansøgerne har deltaget i et kursus skal de anmode om påbegyndelse af fase 3 inden ét år efter samrådets afgørelse i fase 1. Som

det fremgår, var der imidlertid kun 3 sager, hvor dette var tilfældet.

Vedrørende samtlige ansøgere Har ansøgeren anmodet om, at fase 3 påbegyndes?	
	2003
Ja	546
Nej, ansøgeren har ikke ønsket at sagen skal fortsætte	26
Nej, sagen er henlagt efter 3 måneder/1 år	30
I alt	602

Vedrørende ansøgere, som har deltaget i det adoptionsforberedende kursus Har ansøgeren anmodet om, at fase 3 påbegyndes?	
	2003
Ja	331
Nej, ansøgeren har ikke ønsket at sagen skal fortsætte	8
Nej, sagen er henlagt efter 3 måneder/1 år	3
I alt	342

Som det ses, vedrørte 60% af godkendelserne i 2003 førstegangsadoptioner. 41% af sagerne vedrørte flergangsadoptioner, hvoraf hovedparten af ansøgerne tidligere havde adopteret ét enkelt barn. Kun i 3% af sagerne var der tale om, at ansøgerne blev godkendt til adoption af barn nr. 3.

Langt de fleste ansøgere fik en såkaldt almen godkendelse, dvs. en godkendelse til et barn i alderen 0-36 måneder uden væsentlige kendte fysiske eller psykiske problemer. Således vedrørte henholdsvis 88% af godkendelserne et barn i alderen 0-36 måneder. Kun 2 sager vedrørte en udvidet godkendelse til barn med fysiske eller psykiske problemer. Det bemærkes, at ansøgere, der har en almen godkendelse, kan søge om at få deres godkendelse udvidet i forbindelse med matchingen, hvis det viser sig, at det barn, de får stillet i forslag, ligger uden for deres almene godkendelse, jf. nedenfor under afsnit 8.6.

Godkendelsen vedrører		
	2003	Procent
Adoptivbarn nr. 1	315	60%
Adoptivbarn nr. 2	199	38%
Adoptivbarn nr. 3	14	3%
Adoptivbarn nr. 4 eller flere	1	0%
Godkendelser i alt	529	100%

8.5.1. Godkendelsens indhold

Som det fremgår ovenfor, blev 529 ansøgere godkendt efter fase 3 i 2003. Nedenfor ses godkendelsernes indhold opdelt på antal børn, barnets alder, risiko/handicap og søskende/tvillinger.

Godkendelsens indhold mht. barnets alder

	2003	Procent
Barn 0-36 måneder	466	88%
Barn 0- over 36 måneder	16	3%
Barn 12-36 måneder	18	3%
Barn 24-48 måneder	8	2%
Barn 36-60 måneder	3	1%
Andet	18	3%
Godkendelser i alt	529	100%

Omfatter godkendelsen barn med fysiske eller psykiske problemer?

	2003	Procent
Ja	2	0%
Nej	527	100%
Godkendelser i alt	529	100%

Omfatter godkendelsen søskende/tvillinger?

	2003	Procent
Ja	49	9%
Nej	480	91%
Godkendelser i alt	529	100%

8.5.2. Specialundersøgelser i fase 3

Ligesom det er tilfældet i fase 1, kan samrådet i fase 3 bestemme, at der skal gennemføres en spe-

cialundersøgelse af ansøgerne, hvis man vurderer, at der er behov for en sådan, inden samrådet kan træffes afgørelse i sagen. Dette besluttede samrådene i 7 sager – svarende til 1% af afgørelserne. Som det fremgår, er dette et fald i forhold til 2002, hvor samrådene i 26 sager (4%) besluttede at iværksætte en specialundersøgelse i fase 3.

Specialundersøgelser i fase 3

	2002	2003
Iværksatte specialundersøgelser	26	7
Procent af alle afgørelser	4%	1%
Medicinske undersøgelser	1	1
Psykiatriske undersøgelser	0	0
Psykologiske undersøgelser	24	6
Andre undersøgelser	1	0

Mens specialundersøgelserne i fase 1 navnlig vedrører helbredsmæssige forhold, vedrører de fleste specialundersøgelser i fase 3 psykologiske undersøgelser. Dette skal ses i sammenhæng med, at fase 3 indebærer en individuel vurdering af, om ansøgeren kan anses for egnet som adoptivforælder. Der blev således iværksat 6 psykologiske undersøgelser i fase 3 i 2003. I disse 6 sager blev 2 efterfølgende godkendt (enten af samrådet eller af Adoptionsnævnet), mens 4 ansøgere fik afslag på godkendelse som adoptant.

8.5.3. Sagsbehandlingstider

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i fase 3 var i 2003 faldet til 70 dage. Denne beregnes fra den dato, hvor ansøgerne anmoder om påbegyn-

delse af fase 3, og indtil samrådet træffer afgørelse om godkendelse som adoptant i fase 3. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i fase 3 var i 2002 75 dage.

Også i fase 3 er der forholdsvis stor variation mellem amterne, idet sagsbehandlingstiden varierer fra 49 dage i det hurtigste amt til 105 dage i det langsomste amt.

Københavns Kommune og Københavns Amt hav-

de i fase 3 en sagsbehandlingstid, som var mindst 20 dage længere end landsgennemsnittet, hvilket også var tilfældet for begges vedkommende i 2002. Omvendt havde Storstrøms Amt og Århus Amt i 2003 en sagsbehandlingstid, som var mere end 20 dage kortere end landsgennemsnittet. Dette var ligeledes tilfældet for de to amter i 2002.

Det ses således, at et enkelt amt – Københavns Amt – i 2002 og 2003 havde en sagsbehandlingstid, som både i fase 1 og fase 3 var mindst

Sagsbehandlingstider i fase 3

	Fase 3	25%	50%	75%
Københavns Kommune (n=74)	105	85	103	127
Frederiksberg Kommune (n=15)	58	49	58	72
Københavns Amt (n=71)	90	48	71	104
Bornholms Amt (n=1)	84	84	84	84
Frederiksborg Amt (n=42)	52	35	54	69
Fyns Amt (n=28)	60	14	42	71
Nordjyllands Amt (n=41)	67	37	65	84
Ribe Amt (n=23)	84	48	83	87
Ringkjøbing Amt (n=34)	67	47	61	83
Roskilde Amt (n=25)	69	44	66	89
Storstrøms Amt (n=17)	48	25	44	66
Sønderjyllands Amt (n=29)	62	48	61	75
Vejle Amt (n=33)	64	43	58	81
Vestsjællands Amt (n=19)	71	25	73	112
Viborg Amt (n=25)	51	36	46	60
Århus Amt (n=61)	49	20	47	67
Hele Landet (n=538)	70	41	64	88

20 dage længere end landsgennemsnittet, mens Storstrøms Amt i 2001, 2002 og 2003 havde en gennemsnitlig sagsbehandlingstid, som både i fase 1 og fase 3 var mindst 20 dage kortere end landsgennemsnittet.

Nedenfor ses også den totale sagsbehandlingstid, som er beregnet fra den dato, hvor ansøgningen indgives til amtet, og indtil samrådet træffer afgørelser i fase 3. Denne indeholder derfor også perioden i forbindelse med det adoptionsforbe-

redende kursus og kan ses som udtryk for den samlede periode, der forløber fra begyndelse af adoptionsagen og indtil der foreligger en afgørelse om, hvorvidt man som ansøger kan godkendes som adoptant. Som det fremgår, var den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i 2002 her 234 dage. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid var i 2002 244 dage. Der er således tale om et mindre fald i 2003.

Den totale sagsbehandlingstid for sager behandlet i fase 3

	Totalt sagstid	25%	50%	75%
Københavns Kommune (n=74)	299	205	299	324
Frederiksberg Kommune (n=15)	216	181	234	254
Københavns Amt (n=71)	293	148	253	415
Bornholms Amt (n=1)	189	189	189	189
Frederiksborg Amt (n=42)	223	136	218	282
Fyns Amt (n=28)	221	93	178	259
Nordjyllands Amt (n=41)	245	108	241	332
Ribe Amt (n=23)	243	142	250	327
Ringkjøbing Amt (n=34)	171	109	155	234
Roskilde Amt (n=25)	250	179	250	310
Storstrøms Amt (n=17)	156	58	90	227
Sønderjyllands Amt (n=29)	235	162	236	320
Vejle Amt (n=33)	221	118	217	287
Vestsjællands Amt (n=19)	205	106	164	323
Viborg Amt (n=25)	145	52	145	221
Århus Amt (n=61)	194	95	190	264
Hele Landet (n=538)	234	122	219	303

8.6. Matchinger

8.6.1. Amterne

Afslutning af matchingsagen

Amterne afsluttede i 2003 487 adoptionssager. Som det ses af tabellen, blev 96% af sagerne afsluttet med, at et eller flere børn blev stillet i forslag til ansøgerne.

Sagens afslutning	
	2003
Barn forventes hjemtaget til ansøgeren	468 (96%)
Sagen henlagt	5 (1%)
Ansøgenes godkendelse trukket tilbage	14 (3%)
I alt	487 (100%)

Fordelt på de 12 største giverlande fordeler sagerne sig som følger:

Et af hovedformålene med ændringen af adoptionsloven i 2000 har været, at ansøgere får højere grad af medbestemmelse i den fase af adoptionsforløbet, hvor der bringes et konkret barn i forslag. Samrådet skal derfor ikke længere tiltræde matchingforslag, hvis den formidlende organisation finder det utvivlsomt, at barnet ligger inden for ansøgenes godkendelse.

Som det fremgår, var dette tilfældet i 70% af sagerne i 2002.

Ud af de 468 sager godkendte samrådet således alene matchingen i 137 sager – svarende til 29%.

De 12 største giverlande

	2003	Procent
Bolivia	14	3%
Colombia	56	12%
Ecuador	9	2%
Etiopien	38	8%
Filippinerne	5	1%
Hviderusland	27	6%
Indien	45	10%
Kina	163	35%
Korea	59	13%
Sydafrika	12	3%
Thailand	13	3%
Tjekkiet	14	3%
Øvrige lande	13	3%
I alt	468	100%

Dette svarer nogenlunde til fordelingen i de seneste år. Matchingsagen kan være forelagt for samrådet, fordi organisationen har vurderet, at barnet falder uden for ansøgenes godkendelse, eller fordi giverlandet ikke på forhånd har taget stilling til hos hvilken adoptant, barnet ønskes placeret.

Nedenfor ses hvorledes matchingsagerne fordeler sig på formidlende organisation – både for sagerne i alt og for de sager, hvor samrådet ikke har godkendt matchingen.

Hvem har matchet barnet?

	2003	Procent
Samrådet har godkendt matchingen	137	29%
Den formidlende organisation/giverlandet*	329	70%
Adoptionsnævnet	2	0%
I alt	468	100%

* Der sigtes her til de sager, hvor organisationen har vurderet, at barnet falder inden for ansøgernes abstrakte godkendelse, hvorefter forslaget sendes direkte til ansøgerne til tilkendegivelse af, om de er indstillet på at modtage barnet. Hvis ansøgerne accepterer barnet, sendes sagen alene til samrådet til orientering.

Matchinger fordelt på formidlende organisation

	2003	Procent
AC International Børnehjælp	340	73%
DanAdopt	128	27%
Privat fremmedadoption	0	-
I alt	468	100%

Formidlende organisation i de sager, der er matchet af den formidlende organisation/giverlandet

	2003	Procent
AC International Børnehjælp	223	68%
DanAdopt	106	32%
I alt	329	100%

Udvidelse af godkendelsen

Hvis den formidlende organisation finder, at et udenlandsk matchingforslag ligger uden for ansøgernes godkendelse, skal organisationen gøre ansøgeren bekendt med giverlandets forslag og med, at forslaget vurderes til at ligge uden for deres godkendelse. Ansøgeren skal samtidig gøres bekendt med, at der er mulighed for at ansøge om at få udvidet den abstrakte godkendelse til at omfatte det konkrete barn. Hvis ansøgeren ikke ønsker at søge om udvidelse af godkendelsen, sendes sagen alene til orientering til samrådet. Hvis ansøgeren derimod erklærer, at vedkommende ønsker at søge om udvidelse af godkendelsen til at omfatte det konkrete barn, forelægges dette spørgsmål for samrådet.

Som det fremgår nedenfor, fik ansøgerne i 16% af sagerne i 2002 udvidet deres godkendelse i forbindelse med matchingen.

Har ansøgeren i forbindelse med matchingen fået godkendelsen udvidet til at omfatte det konkrete barn?

	2003	Procent
Ja	75	16%
Nej	393	84%
I alt	468	100%

Civilretsdirektoratet har tidligere udsendt en statistik vedrørende matchinger i 1994 og 1997. Hvis tal fra denne medtages, ses at andelen af sager med børn, hvor adoptanterne får udvidet godkendelsen til at omfatte det pågældende barn, har ligget på nogenlunde samme niveau i de seks år.

Samrådets begrundelse for, at matchingforslaget

Andel af udvidede godkendelser

1994	13%
1997	18%
2000	14%
2001	15%
2002	16%
2003	16%

faldt uden for ansøgernes godkendelse fremgår af tabellen nedenfor. Det bemærkes, at der i den enkelte sag kan være flere begrundelser for, at barnet vurderes uden for ansøgernes godkendelse. Det bemærkes endvidere, at organisationens begrundelse for at fremsende matchingforslaget til samrådet ikke nødvendigvis er overensstemmende med samrådets begrundelse for, hvorfor barnet falder uden for ansøgernes godkendelse.

Som det ses af tabellen, var den hyppigste årsag til, at ansøgere fik udvidet deres godkendelse, at samrådet vurderede barnet som særligt ressourcekrævende på grund af fysiske forhold hos barnet. Dette var tilfældet i 48% af de sager, hvor ansøgere fik udvidet deres godkendelse i 2003. En anden hyppig årsag til, at ansøgere får udvidet deres godkendelse til at omfatte et konkret barn er, at barnet er ældre end den godkendelsesramme. Dette var tilfældet i 23% af udvidelserne i 2003. Disse to begrundelser var også de hyppigste forrige år, hvor henholdsvis 45% og 18% af udvidelserne var begrundet i fysiske forhold hos barnet samt det forhold, at barnet var ældre end ansøgernes godkendelsesramme.

Antallet af udvidede godkendelser er nedenfor opdelt på de 12 største afgiverlande i 2003. Pro-

Begrundelse for, at matchingforslaget faldt uden for ansøgernes godkendelse

	Procent	
	2003	(n=75)
Barnet var ældre end den godkendte aldersramme	17	23%
Barnet var yngre end den godkendte aldersramme	16	21%
Fysiske forhold hos barnet	36	48%
Psykiske forhold hos barnet	10	13%
Søskende (flere børn end ansøgeren er godkendt til)	0	-
Utilstrækkelige oplysninger	2	3%

centerne angiver andelen af udvidede godkendelser i forhold til det samlede antal afgørelser fra det pågældende land.

Som det ses, er der forholdsvis stor forskel mellem de enkelte lande med hensyn til, hvor ofte ansøgere får udvidet deres godkendelse til at omfatte et konkret barn i forslag. Selv om der må tages forbehold for usikkerheder på grund af det lille antal afgørelser for visse lande, synes det muligt at spore visse tendenser, navnlig når sammenholdes med tal fra de to foregående år. Således blev ansøgernes godkendelse i forbindelse med matchingforslag fra Hviderusland, Indien, og Tjekkiet i alle fire år fra 2000-2003 oftere udvidet end det gennemsnitlige antal udvidelser for Danmark som helhed. Derimod lå matchinger fra Bolivia, Colombia og navnlig Kina og Korea under landsgennemsnittet for udvidelser i de tre år.

Udvidede godkendelser fordelt på giverland

	2003	Procent
Bolivia	2	14%(n=14)
Colombia	5	9%(n=56)
Etiopien	5	13%(n=38)
Ecuador	3	25%(n=12)
Filippinerne	4	80%(n=5)
Hviderusland	9	33%(n=27)
Indien	21	47%(n=45)
Kina	7	4%(n=163)
Korea	3	5%(n=59)
Sydafrika	0	-(n=12)
Thailand	3	23%(n=13)
Tjekkiet	8	57%(n=14)
Øvrige lande	5	38%(n=13)

Som det også fremgik af statistikken for 2000 og 2001, er tendensen generelt den samme, hvis tallene sammenholdes med Civilretsdirektoratets statistik for matchinger i 1994 og 1997. Af de lande, som har indgået i statistikken for alle 6 år gælder, at Indien i samtlige år har ligget over landsgennemsnittet med hensyn til udvidede godkendelser, mens Colombia, Kina og Korea i alle årene har ligget under landsgennemsnittet.

Vietnam, der i de tidligere år har ligget under landsgennemsnittet indgår ikke i statistikken for 2003, idet der ikke i 2003 blev formidlet børn fra Vietnam.

Set i forhold til de to formidlende organisationer bør antallet af udvidede godkendelser sammen-

holdes med antallet af matchinger fra de to organisationer. Således har AC haft lidt flere sager, hvor ansøgenes godkendelse blev udvidet, idet dette var tilfældet i 18% af matchingerne, mens det kun var tilfældet i 12% af DanAdops matchinger.

Udvidede godkendelser fordelt på formidlende organisation

	2003	Procent
AC International Børnehjælp	60	80%
DanAdopt	15	20%
I alt	75	100%

I forbindelse med de udvidede godkendelser vil spørgsmålet være, hvor ofte ansøgere får bragt et barn i forslag, som ligger uden for deres godkendelse, men hvor de ikke ønsker at søge deres god-

Har ansøgeren tidligere i forbindelse med denne ansøgning fået bragt et barn i forslag, som lå uden for godkendelsen og derfor blev afvist af ansøgeren?

	2003	Procent
Nej	442	94%
Ja, 1 gang tidligere	25	5%
Ja, 2 gange tidligere	1	0%
Ja, 3 eller flere gange tidligere	0	-
I alt	468	100%

kendelse udvidet til at omfatte barnet. Som det ses, var dette tilfældet i 26 sager i 2003 – svarende til, at ansøgerne i 6% af de afsluttede matchingsager tidligere havde fået bragt et barn i forslag, som lå uden for deres godkendelse, og som de ikke ønskede at søge deres godkendelse udvidet til at omfatte. Dette svarer til tallet i 2002.

8.6.2. De formidlende organisationer

Antal matchingforslag

Mens statistikken vedrørende amternes matchinger vedrører afsluttede sager, vedrører nedenstående statistik over de formidlende organisationer børn i forslag. De formidlende organisationer udfylder således et statistiskema, når en matchingsag vedrørende et udenlandsk barn afsluttes. Hvis samme barn bringes i forslag til flere ansøgere udfyldes derfor et skema pr. »forslag«, ligesom der udfyldes et skema pr. barn, hvis et matchingforslag involverer flere børn.

Organisationerne bragte i 2003 508 børn i forslag. Disse var fordelt med 74% fra AC og 26% fra DanAdopt. DanAdopt har i forhold til forrige år bragt forholdsvis færre børn i forslag, idet organisationen i 2002 stod for 44% af matchingerne.

Formidlende organisation	2003	Procent
AC International Børnehjælp	374	74%
DanAdopt	134	26%
I alt	508	100%

Fordelt på de 12 største giverlande fordeler matchingforslagene sig således:

Matchingforslag fordelt på de 12 største giverlande

	2003	Procent
Bolivia	16	3%
Colombia	62	12%
Ecuador	10	2%
Etiopien	44	9%
Hviderusland	31	6%
Indien	45	9%
Kina	170	33%
Korea	63	12%
Sydafrika	11	2%
Thailand	13	3%
Tjekkiet	19	4%
Filippinerne	7	1%
Øvrige lande	17	3%
I alt	508	100%

De 508 børn, som organisationerne i 2003 bragte i forslag var i gennemsnit 14,7 måneder gamle på matchingtidspunktet.

Organisationens vurdering af matchingforslaget fremgår af tabellen nedenfor. Som det ses, vurderede organisationen i 69% af tilfældene, at barnet faldt inden for ansøgerens godkendelse, hvorfor matchingforslaget blev sendt direkte til ansøgeren til tilkendegivelse af, om vedkommende var indstillet på at modtage barnet. I 74 af matchingforslagene, svarende til 15%, vurderede organisationen derimod, at barnet faldt uden for ansøgerens godkendelse. Heraf blev 22 matchingforslag,

Organisationens vurdering af matchingforslaget

	2003 (procent)
Matchingforslaget ligger inden for ansøgerens godkendelsesforslaget sendt direkte til ansøgeren til tilkendegivelse af, om de er indstillet på at modtage barnet	348 (69%)
Tvivl om, hvorvidt matchingforslaget ligger inden for ansøgerens godkendelse – forslaget sendt til samrådet	11 (2%)
Matchingforslaget ligger uden for ansøgerens godkendelse. Forslaget sendt til samrådet, da ansøgeren ønsker at søge om at få godkendelsen udvidet til at omfatte det pågældende barn	52 (10%)
Matchingforslaget ligger uden for ansøgerens godkendelse. Forslaget er alene sendt til orientering til samrådet, da ansøgeren ikke har ønsket at søge om udvidet godkendelse	22 (4%)
Sagen er sendt til samrådet, da giverlandet har bragt et barn i forslag uden på forhånd at tage stilling til hos hvilken adoptant, barnet ønskes placeret	67 (13%)
Sagen er sendt til samrådet, da ansøgeren har reflekteret på omtalen af et konkret barn (»børn søger forældre«)	8 (2%)
I alt	508 (100%)

svarende til 4% af alle matchingforslag i begge år, alene sendt til orientering til samrådet, da ansøgerne i disse tilfælde ikke ønskede at søge deres godkendelse udvidet til at omfatte det konkrete barn (3% i 2002).

I de tilfælde, hvor en ansøger ikke ønsker at søge godkendelsen udvidet til at omfatte barnet i forslag, vil det kunne forekomme, at barnet stilles i forslag til en anden ansøger. Antallet af matchingforslag uden for ansøgenes godkendelse vil således dække over et mindre antal børn, da det samme barn kan være stillet i forslag til flere forskellige ansøgere. Som det ses af tabellen nedenfor, var dette imidlertid kun tilfældet i et fåtal af sagerne. Således var barnet kun stillet i forslag en enkelt gang i 98% af forslagene i 2003.

Hvor mange gange har barnet været stillet i forslag til dansk ansøger?

	2003	Procent
Kun denne ene gang	500	98%
1 gang tidligere	7	1%
2 gange tidligere	1	0%
3 eller flere gange tidligere	0	-
I alt	508	100%

Vurderingen af barnet

Selv om matchingforslaget falder inden for ansøgenes abstrakte godkendelse, jf. ovenfor, kan barnet af organisationen være vurderet som et barn uden for en almen godkendelse. Dette vil f.eks. være tilfældet, hvis ansøgeren er godkendt til et ældre barn over 36 måneder. 21% af matchingforslagene i 2003 omfattede således et barn, som faldt uden for en almen godkendelse eller et barn,

hvor organisationen var i tvivl om, hvorvidt barnet faldt inden for ansøgernes godkendelse. Som tidligere nævnt, indebærer en almen godkendelse en godkendelse til et barn i alderen 0-36 måneder uden væsentlige kendte fysiske eller psykiske problemer.

Har organisationen vurderet, at barnet falder inden for en almen godkendelse?

	2003	Procent
Ja	399	79%
Nej/i tvivl	109	21%
I alt	508	100%

Begrundelserne for, at organisationen vurderede barnet uden for en almen godkendelse fremgår af følgende tabel:

Begrundelser for, at barnet vurderes uden for/tvivl

	2003	Procent (n=109)
Fysiske forhold hos barnet	57	52%
Psykiske forhold hos barnet	21	19%
Barnet er ældre end 36 måneder	31	28%
Søskende	12	11%
Utilstrækkelige oplysninger	4	4%
Andet	9	8%

Som det fremgår, er den hyppigste begrundelse også her, at barnet blev vurderet som særligt resourcekrævende på grund af fysiske forhold. Ud

af alle sager, hvor organisationerne vurderede, at barnet faldt uden for eller var i tvivl om, hvorvidt barnet faldt uden for en almen godkendelse var 52% således begrundet i fysiske forhold hos barnet. I forhold til samtlige matchinger i 2003 svarer dette til, at 11% af samtlige matchede børn falder uden for en almen godkendelse på grund af fysiske forhold hos barnet.

Det bemærkes i den forbindelse, at Adoptionsnævnet for tiden arbejder på et forslag til en ny udformning af den abstrakte godkendelse.

En anden hyppig begrundelse er, at barnet er ældre end 36 måneder. Dette var tilfældet i 28% af sagerne.

Matchingforslag uden for en almen godkendelse fordelt på formidlende organisation

	2003	Procent
AC International	79	21% (n=374)
Børnehjælp		
DanAdopt	30	22% (n=134)
I alt	109	21% (n=508)

Fordelt på formidlende organisation samt de 12 største afgiverlande fordeler matchingforslagene med børn, der vurderes uden for en almen godkendelse, sig som fremgår af tabellen på næste side.

Sammenholdt med 2000-2002 lå matchingforslag fra Hviderusland og Indien over landsgennemsnittet i alle fire år. Som det fremgik ovenfor, var disse lande også blandt dem, hvor ansøgere forholdsvis oftere fik udvidet deres godkendelse i forbindelse med matchingen.

Matchingforslag uden for en almen godkendelse fordelt på giverland

	2003	Procent
Bolivia	3	19%
Colombia	11	18%
Ecuador	2	20%
Etiopien	8	18%
Hviderusland	10	32%
Indien	24	53%
Kina	5	3%
Korea	8	13%
Sydafrika	2	18%
Thailand	3	23%
Tjekkiet	15	79%
Filippinerne	7	100%
Øvrige lande	11	65%
I alt	109	21%

3 lande – Kina, Korea og Thailand – lå derimod under landsgennemsnittet i årene 2000-2002.

Nedenfor ses matchingforslag uden for en almen godkendelse fordelt på organisationernes behandling af sagerne.

Som det fremgår, var den hyppigste fremgangsmåde, at organisationen sendte matchingforslaget til samrådet, da ansøgerne havde tilkendegivet, at de ønskede at ansøge om at få deres godkendelse udvidet til at omfatte barnet. Dette var tilfældet i 40% af de matchingforslag, hvor organisationen vurderede, at barnet faldt uden for en almen godkendelse.

Forslag uden for en almen godkendelse fordelt på behandlingen af matchingforslaget

	2003 (procent)
Matchingforslaget ligger inden for ansøgerens godkendelse – forslaget sendt direkte til ansøgeren til tilkendegivelse af, om de er indstillet på at modtage barnet	3 (3%)
Tvivl om, hvorvidt matchingforslaget ligger inden for ansøgerens godkendelse – forslaget sendt til samrådet	11 (10%)
Matchingforslaget ligger uden for ansøgerens godkendelse. Forslaget sendt til samrådet, da ansøgeren ønsker at søge om at få godkendelsen udvidet til at omfatte det pågældende barn	44 (40%)
Matchingforslaget ligger uden for ansøgerens godkendelse. Forslaget er alene sendt til orientering til samrådet, da ansøgeren ikke har ønsket at søge om udvidet godkendelse	22 (20%)
Sagen er sendt til samrådet, da giverlandet har bragt et barn i forslag uden på forhånd at tage stilling til hos hvilken adoptant, barnet ønskes placeret	22 (20%)
Sagen er sendt til samrådet, da ansøgeren har reflekteret på omtalen af et konkret barn (»børn søger forældre«)	7 (6%)
I alt	109 (100%)

I 20% af matchingforslagene blev sagen alene sendt til samrådet til orientering, da ansøgerne ikke ønskede at ansøge om udvidet godkendelse. Dette er en stigning i forhold til forrige år, hvor dette kun var tilfældet i 11% af sagerne.

Matchingforslag uden for ansøgenes godkendelse

Antallet af matchingforslag, som af organisationen vurderes uden for ansøgenes godkendelse var, som beskrevet ovenfor, 74.

Hertil vil formentlig skulle lægges et antal matchingforslag, som organisationen har sendt til samrådet af anden årsag, f.eks. fordi giverlandet ikke på forhånd har taget stilling til hos hvilken adoptant, barnet ønskes placeret. Nedenfor er dog kun medtaget matchingforslag, som organisationen direkte har anført som forslag uden for ansøgenes godkendelse.

Matchingforslag uden for ansøgenes godkendelse fordeler sig på de på de to formidlende organisationer og de 12 største giverlande som følger:

Matchingforslag uden for ansøgenes godkendelse fordelt på formidlende organisation

	2003	Procent
Ac international Børnehjælp	57	15% (n=374)
DanAdopt	17	13% (n=134)
I alt	74	15% (n=508)

Matchingforslag uden for ansøgenes godkendelse fordelt på giverland

	2003	Procent
Bolivia	3	19%
Colombia	11	18%
Ecuador	1	10%
Etiopien	9	20%
Hviderusland	2	6%
Indien	18	40%
Kina	7	4%
Korea	0	-
Sydafrika	0	-
Thailand	3	23%
Tjekkiet	4	21%
Filippinerne	6	86%
Øvrige lande	10	59%
I alt	74	15%

landet ikke på forhånd har taget stilling til hos hvilken adoptant, barnet ønskes placeret, ikke er medtaget. Dette er tilfældet for Bulgarien, Hviderusland og Tjekkiet.

Praktiske oplysninger

Adresse:

Adoptionsnævnet
Æbeløgade 1
2100 København Ø

Kontakt til Adoptionsnævnet:

Telefon: 33 92 33 02 (telefonid fra kl. 10.00 til 14.00)
Telefax: 39 27 18 89
E-post adresse an@adoptionsnaevnet.dk
Hjemmeside www.adoptionsnaevnet.dk

Nævnets rådgivende børnelæger:

Når man som kommende adoptant skal tage stilling til modtagelsen af et konkret barn, har man mulighed for at søge rådgivning hos uvildige sagkyndige børnelæger, som er tilknyttet nævnet.

Der er i dag ansat 7 læger til formålet, og ansøgeren skal henvende sig til lægen i det amt, hvor ansøgeren bor. Dog kan der i tilfælde af ferie, sygdom eller andet fravær af rådgiveren rettes henvendelse til den anførte bagvagt.

- Københavns Kommune, Frederiksberg Kommune, Bornholms Amt og Frederiksborg Amt:**
Speciallæge i pædiatri, afdelingslæge Mette Arrøe, Hælderne 13, 2850 Nærum, Tlf.: 45 80 50 47 (kl. 17.00-20.00) (bagvagt: Niels Tønnes Petersen)
- Københavns Amt:**
Speciallæge i pædiatri, kommunal børne-ungelæge Niels Tønnes Petersen, Rønnebærvej 103, 2840 Holte, Tlf.: 51 36 52 24 eller 45 42 33 38 (efter kl. 17.00) (bagvagt: Inge-Merete Nielsen)
- Storstrøms Amt, Vestsjællands Amt og Roskilde Amt:**
Speciallæge i pædiatri, overlæge Inge-Merete Nielsen, Holmevej 87, 2860 Søborg, Tlf.: 39 56 30 87 (efter kl. 18.00 samt lørdage, søn- og helligdage) (bagvagt: Mette Arrøe)
- Århus Amt, Fyns Amt og Sønderjyllands Amt:**
Speciallæge i pædiatri, Hanne Nødgaard, Testrupvej 115, 8320 Mårslet, Tlf.: 86 29 24 31 (alle dage 17-21) Dagtid: 89 49 55 66 (kode 6706) (bagvagt: Vibeke Hardam Nohns)
- Ringkøbing Amt, Vejle Amt og Ribe Amt:**
Speciallæge i pædiatri, kommunal børne-ungelæge Vibeke Hardam Nohns, Markledet 33, 6950 Ringkøbing, Tlf.: 40 37 25 55 (kl. 8.00-15.00) eller 97 32 61 13 (efter kl. 15.00 samt weekend) (bagvagt: Hanne Nødgaard)
- Viborg Amt og Nordjyllands Amt (Nordjylland - kun sager formidlet gennem DanAdopt):**
Speciallæge i pædiatri, overlæge Hans Christian

Jacobsen, Prinsensgade 29, 2. th., 9000 Aalborg,
Tlf.: 98 77 07 08 (dagligt kl. 18.00-21.00) (bag-
vagt: Lars P. Madsen)

- **Nordjyllands Amt (kun sager formidlet gennem Adoption Center):**
Speciallæge i pædiatri, overlæge Lars P. Mad-
sen, Asylvej 2 a, 9000 Aalborg, Tlf.: 99 32 13 05
(kl. 8.00-16.00) eller 98 11 60 11 (bagvagt: Hans
Christian Jacobsen)

Ordforklaring

Almen godkendelse

Er den mest almindelige godkendelse. Ansøgere, der har en almen godkendelse er godkendt til et barn i alderen 0-36 måneder uden væsentlige kendte fysiske eller psykiske problemer.

Udvidet godkendelse

En godkendelse, som ligger uden for den almindelige godkendelse, dvs. en godkendelse til at adoptere et ældre barn, søskende eller et barn, som på grund af kendte fysiske eller psykiske helbredsmæssige forhold må anses for særligt ressourcekrævende.

Hvis et barn i forslag falder uden for ansøgenes godkendelse og ansøgeren ønsker at få godkendelsen udvidet til at omfatte barnet, er det samrådet som skal tage stilling til, om en sådan ansøgning kan imødekommes.

Haagerkonventionen

Danmark har tiltrådt Haagerkonventionen af 29. maj 1993 om beskyttelse af børn og om samarbejde med hensyn til internationale adoptioner. Konventionen er trådt i kraft i Danmark den 11. november 1997. Konventionsteksten findes på Haagerkonferencens hjemmeside:
<http://www.hcch.net/e/conventions/text33e.html>

Fase 1:

I fase 1 af undersøgelses- og godkendelsesforløbet vurderes det, om ansøgeren opfylder de generelle

godkendelseskrav, som stilles til ansøgerens alder, samliv, helbred, strafforhold, boligforhold og økonomi. Kravene er nærmere fastlagt i godkendelsesbekendtgørelsen. Hvis ansøgeren opfylder de generelle krav, giver samrådet tilladelse til, at undersøgelses- og godkendelsesforløbet kan fortsætte. Opfylder ansøgeren ikke betingelserne, giver samrådet afslag på ansøgningen.

Fase 2

Fase 2 består af et adoptionsforberedende kursus. Kurset er obligatorisk for alle, der søger om adoption af et barn fra et andet land for første gang. Kurset består af to weekendkurser og en mellemtiliggende hverdagsaften og afvikles tre steder i landet.

Fase 3

Fase 3 kan påbegyndes, når ansøgeren – efter at have deltaget i det adoptionsforberedende kursus – på ny retter henvendelse til samrådet. I fase 3 skal det vurderes, om man også efter en individuel vurdering kan anses for egnet til at adoptere et barn fra et andet land.

17c-erklæring

Ifølge Haagerkonventionens artikel 17c kan enhver beslutning om at betro et barn i de kommende adoptivforældres varetægt kun træffes i oprindelsesstaten, såfremt »centralmyndigheden i begge stater har godkendt, at adoptionsproceduren kan fortsætte«.

23-erklæring

Haagerkonventionens artikel 23, nr. 1:

»Når den kompetente myndighed i den kontraherende stat, hvor adoptionen har fundet sted, har

attesteret, at adoptionen er i overensstemmelse med konventionen, skal den anerkendes efter lovgivningen i de øvrige kontraherende stater. Attesten skal angive, hvornår og af hvem samtykke er blevet givet ifølge artikel 17, litra c.«